

Omgevingsanalyse Waasmunster

Vorbereitung meerjarenplan 2026-2031

Inhoud

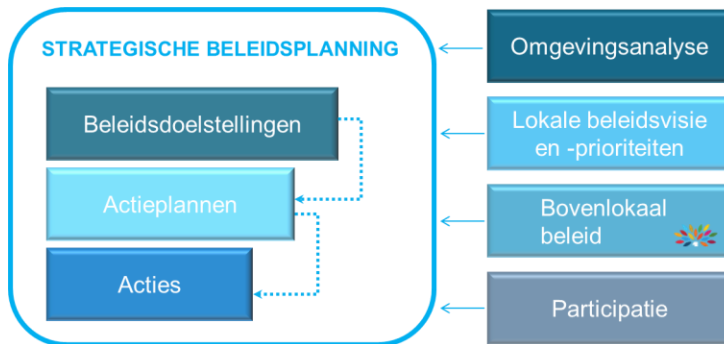
Inleiding	p. 3
Externe Analyse	p. 6
De mensen van Waasmunster	p. 7
Demografie	
Welvaart en Armoede	
Zorg en onderwijs	
Conclusie	
(duurzame) economie en werkgelegenheid	p. 21
Arbeidsmarkt en economie	
Handel	
Landbouw	
Conclusie	
Milieu en klimaat	p. 33
Ruimtegebruik	
Mobiliteit	
Water	
Energie	
Klimaat	
Conclusie	
Veiligheid en sterke publieke instellingen	p. 45
Veiligheid	
Bestuur	
Conclusie	
Interne analyse	p. 50
Interne organisatie	p. 52
Financieel beheer	p. 57
Medewerkers	p. 65
Infrastructuur	p. 67
Conclusie	p. 70

Inleiding

Waarom een omgevingsanalyse?

Aan het begin van een nieuwe legislatuur maakt elke gemeente zich traditiegetrouw op voor het uitschrijven van een nieuw meerjarenplan. In dit meerjarenplan bespreekt het bestuur de plannen voor de komende jaren.

Het meerjarenplan kent stevast eenzelfde vorm. En verschillende bronnen van informatie voeden dit meerjarenplan.

De omgevingsanalyse is één van deze bronnen en is een ambtelijk instrument dat de basis vormt voor de opmaak van het nieuwe meerjarenplan.

Andere bronnen voor de opmaak van het meerjarenplan zijn het nieuwe bestuursakkoord, informatie vergaard in participatiemomenten met de burger en bovenlokaal beleid. Zeker deze laatste bron kan in de opmaak van het nieuwe meerjarenplan een belangrijke rol van betekenis spelen.

Wat is een omgevingsanalyse?

De omgevingsanalyse bespreekt zoals de naam doet vermoeden de omgeving waarin de gemeente zich bevindt en functioneert en projecteert deze naar de komende jaren. We splitsen de omgevingsanalyse op in twee onderdelen, namelijk:

1. De externe omgevingsanalyse

De externe omgevingsanalyse bespreekt de omgeving waarin het bestuur functioneert en neemt verschillende beleidsthema's onder de loep om dit te doen.

De Vlaamse overheid definieerde 14 beleidsthema's die onderdeel uitmaken van de externe analyse.

Inleiding

Aanpak

In de voorbije periode werd intensief gewerkt aan de opmaak van deze omgevingsanalyse. Hierin werd gekozen voor een inclusieve aanpak, waarbij de diensten van het bestuur uitgebreid werden bevroegd. Dit gebeurde aan de hand van workshops, waarin de medewerkers werden samengebracht om te reflecteren over de huidige context waarbinnen Waasmunster functioneert, en mogelijk toekomstig beleid.

Als insteek voor deze reflecties werd een gemeenteprofiel opgemaakt, dat objectieve statistische data verzamelde om een gedetailleerd beeld te schetsen van de demografische, economische en sociale kenmerken van Waasmunster. Dit profiel diende als basis voor verdere analyses en discussies, waarbij trends en ontwikkelingen in kaart werden gebracht die van invloed kunnen zijn op het behalen van de SDG's.

Voor de interne analyse werd voornamelijk teruggegrepen naar reeds bestaand materiaal onder de vorm van auditresultaten aangeleverd door Audit Vlaanderen. Deze audits boden waardevolle inzichten in de sterke en zwakke punten van de huidige gemeentelijke werking en vormden een belangrijk vertrekpunt voor het formuleren van aanbevelingen en strategieën.

In de volgende hoofdstukken zullen we de bevindingen van deze omgevingsanalyse verder uitwerken, met een specifieke focus op de meest relevante SDG's voor Waasmunster. Hierbij zullen we zowel de huidige prestaties als de toekomstige uitdagingen en kansen gedetailleerd bespreken, om zo een helder en actueel beeld te schetsen van de duurzaamheidstransitie binnen de gemeente.

Referentiepunten

Om de score van Waasmunster op vlak van de verschillende statistieken in perspectief te plaatsen vergelijken we deze met een aantal referentiepunten. We doen dit door de resultaten te vergelijken met Vlaamse gemiddeldes of resultaten op regio-niveau.

Daarnaast is het vaak ook bijzonder relevant om de Waasmunsterse resultaten te vergelijken met die van gelijkaardige gemeenten. Om dit op een correcte manier te doen beroepen we ons op de Belfius-clustering, die Waasmunster in de V6-cluster plaatst.

De V6-cluster betreft die van de landelijke woongemeenten met hogere inkomens. Andere gemeenten uit de cluster zijn Zandhoven, Kasterlee, Bever, Galmaarden, Gooik, Herne, Pepingen, Lennik, Bekkevoort, Glabbeek, Damme, Jabbeke, Zuienkerke, Gavere, Lochristi, Oosterzele, Wortegem-Petegem, Horebeke, Maarkedal, en Zwalm.

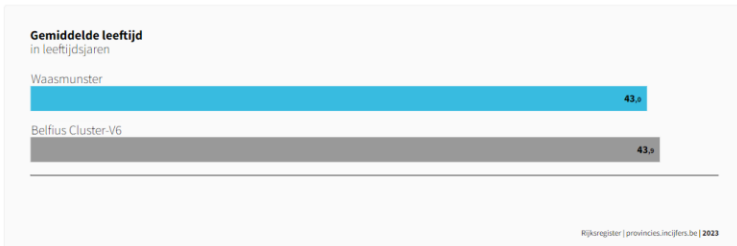
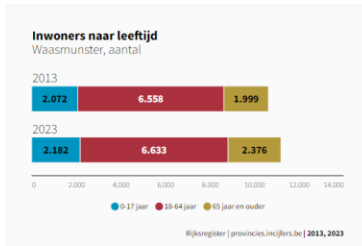
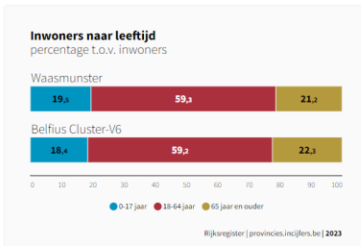
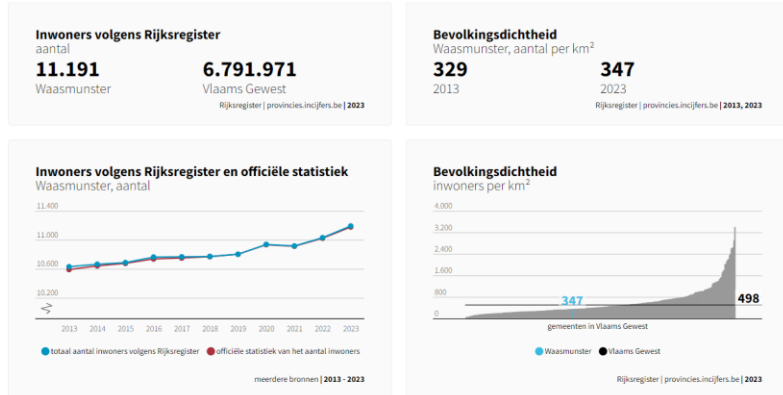
De mensen van Waasmunster

De mensen van Waasmunster

Demografie

Allereerst bekijken we de bevolkingssamenstelling van de gemeente Waasmunster. Waasmunster telt per 2023 11.191 inwoners en kent een Bevolkingsdichtheid van 347 inwoners per vierkante meter. Hoewel de Bevolkingsdichtheid is toegenomen in de voorbije 10 jaar, is Waasmunster met zijn resultaat echter in een Vlaams perspectief relatief dun bevolkt. De bevolking van Waasmunster is in de voorbije jaren licht gestegen (Rijksregister, 2023).

Wanneer we de leeftijdscategorieën bekijken waarbinnen de inwoners van Waasmunster zich situeren, merken we op dat deze min of meer in lijn liggen met die van vergelijkbare gemeenten uit de Belfius-cluster. We merken wel op dat de groep 65+'ers in de laatste tien jaar is toegenomen ten opzichte van de andere leeftijdscategorieën.

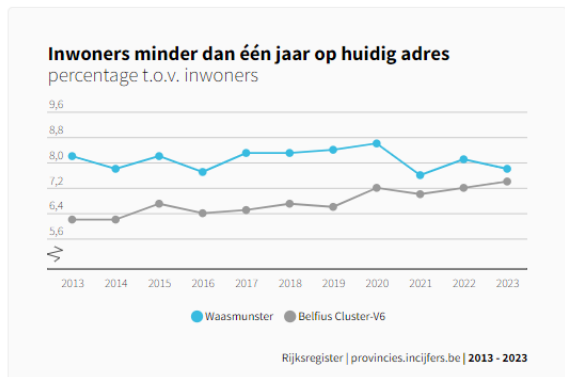
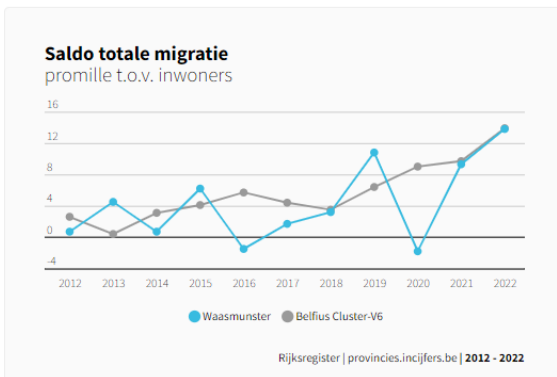
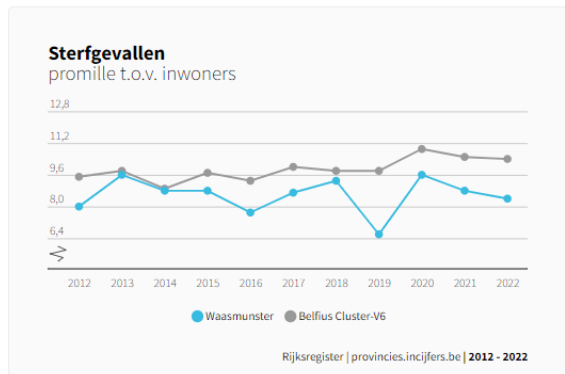
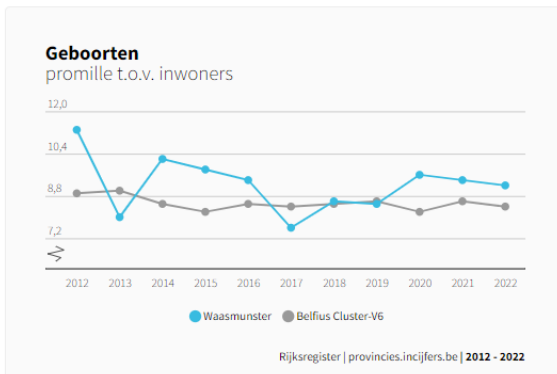
De gemiddelde inwoner van Waasmunster is 43 jaar, en daarmee iets jonger dan de inwoners van vergelijkbare gemeenten, maar iets ouder dan dan de gemiddelde Vlaming (42,5 jaar).

De mensen van Waasmunster

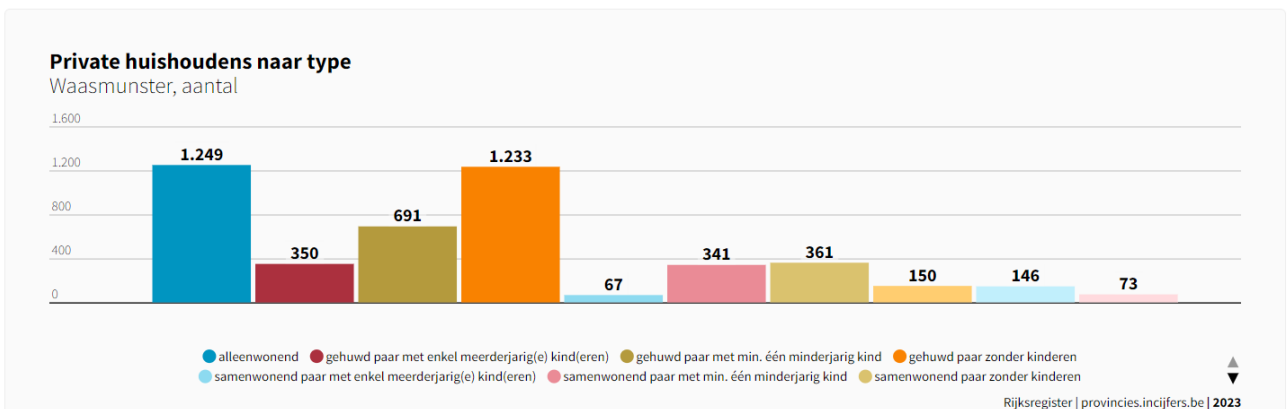
De aangroei van de Waasmunsterse bevolking wordt vooral gedreven door een positief migratiesaldo, gezien het aantal geboorten en sterften doorheen de voorbije jaren min of meer stabiel bleef.

Waar de vergelijking met de Belfius-cluster lijkt aan te geven dat Waasmunster een relatief hoog aandeel inwoners kent die één jaar of korter op hun woonplaats blijft wonen, leert een vergelijking met het Vlaamse gemiddelde ons dat Waasmunster op dit vlak eigenlijk onder de Vlaamse norm scoort (voor 2022 was dit voor Vlaanderen 9,2%). Ook in vergelijking de geconsolideerde gegevens voor het arrondissement Dendermonde scoort Waasmunster onder de norm (voor 2022 scoort het arrondissement op 8,7%).

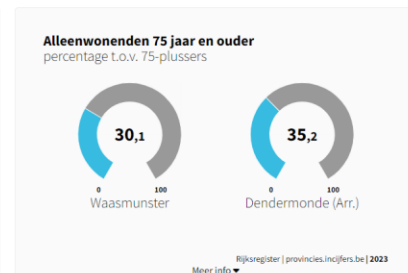
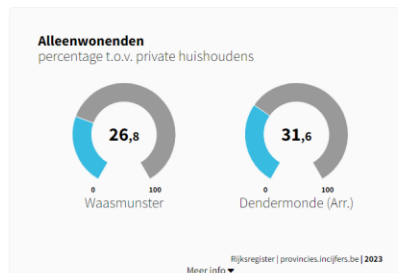
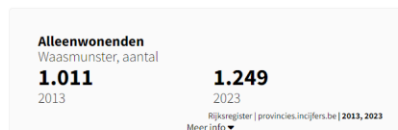
De mensen van Waasmunster

Bekijken we de types huishoudens van Waasmunster, dan merken we op dat de alleenwonenden de belangrijkste gezinsgroep zijn, gevolgd door gehuwden en samenwonenden zonder (inwonende) kinderen. Hiermee volgt Waasmunster de tendens waarbij een groeiende groep alleenwonenden kenbaar is.

Bekijken we de groep alleenwonenden van iets dichterbij, dan zien we dat die ondanks zijn toename nog steeds niet zo groot is als op Vlaams niveau, of in vergelijking met de cijfers op arrondissementniveau.

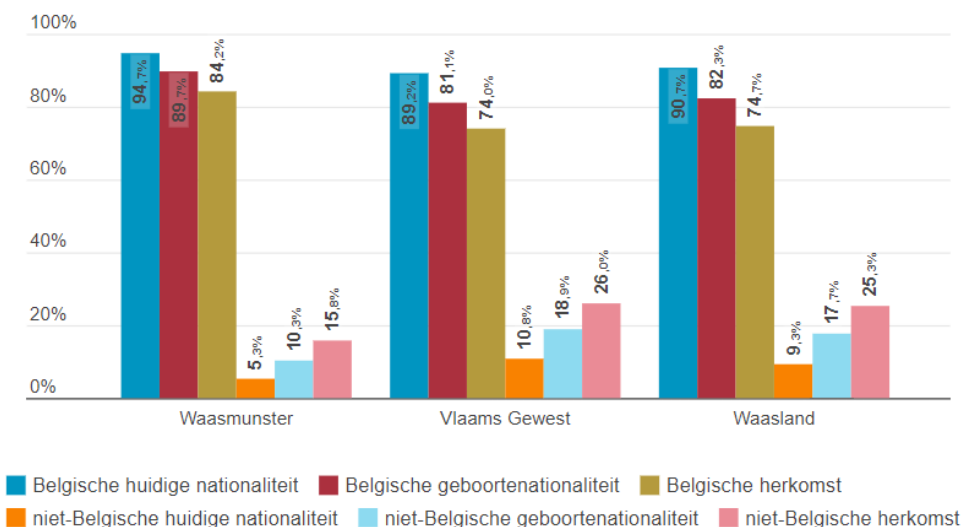
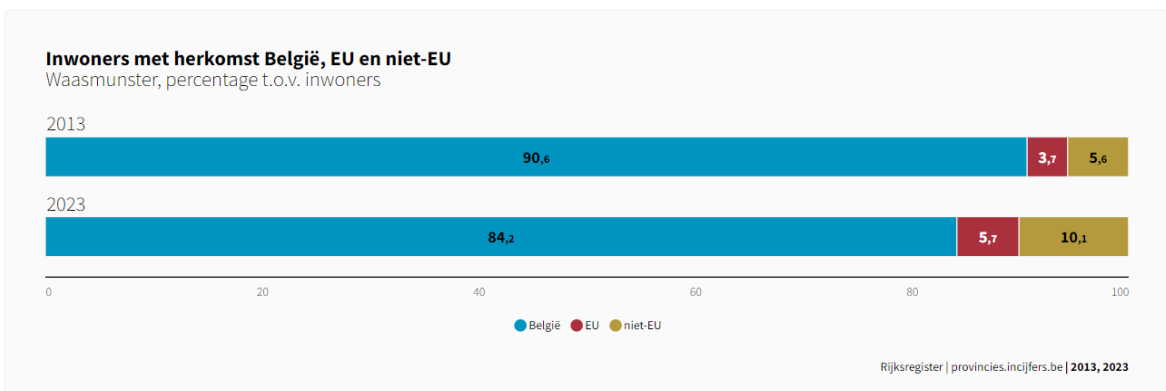
De groep alleenwonende 75+'ers (ten opzichte van de totale bevolkingsgroep van 75+ers) is een interessante parameter. Deze groep verdient namelijk extra aandacht inzake beleid. We merken op dat de groep, hoewel omvangrijk, minder groot is dan dit in het arrondissement het geval is. Ook in vergelijking met de Vlaamse cijfers (34,2%) en de Belfius-cluster (31%) scoort Waasmunster op deze parameter lager.

De mensen van Waasmunster

Kijken we naar de herkomst van inwoners van Waasmunster, dan zien we dat de bevolking ten opzichte van tien jaar terug, en in lijn met alle tendensen (zowel Vlaams als regionaal) meer divers is geworden.

De vergelijking met Vlaanderen, of die met referentieregio Waasland, toont echter aan dat dit relatief gezien minder het geval is in Waasmunster dan elders. De groep inwoners met niet-Belgische herkomst is merkelijker kleiner.

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

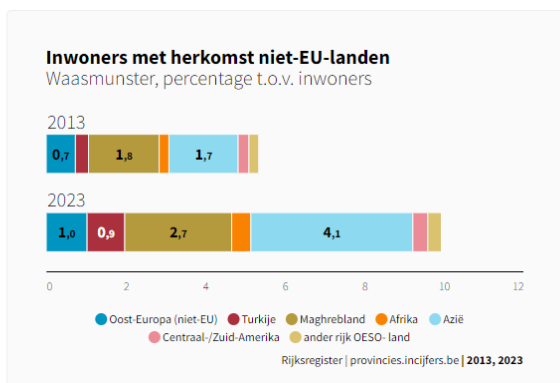
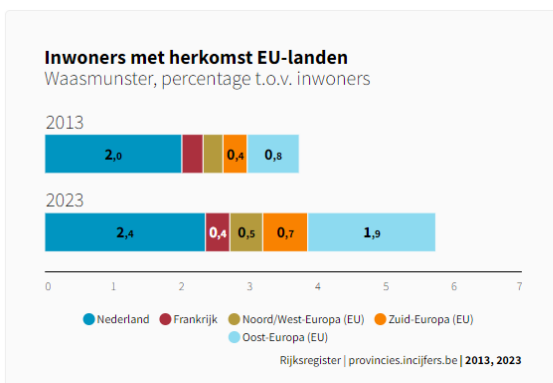

De mensen van Waasmunster

Wanneer we de herkomst van de inwoners van Waasmunster met als herkomst niet-Belg analyseren, onderscheiden we inwoners met herkomst EU en niet-EU-landen.

Voor de EU-landen is Nederland het grootste herkomstland, op de voet gevolgd door een groeiende groep afkomstig uit Oost-Europa.

Inwoners met als herkomst niet-EU-landen zijn het vaakst afkomstig uit Azië. Maar liefst 4,1% van de inwoners van Waasmunster heeft Azië als herkomst. Dit wordt vooral gedreven door een grote groep mensen afkomstig uit Syrië. Deze is de (op Belg na) belangrijkste herkomstnationaliteit (Rijksregister, 2023) en maakt op zich al 3% uit van de totale bevolking.

Welvaart en Armoede

Waasmunster is gemeente met relatief welvarende inwoners. Dit laat zich opmerken zowel in de vergelijking met Vlaanderen, de referentieregio Waasland, als vergelijkbare gemeenten uit de Belfius-cluster.

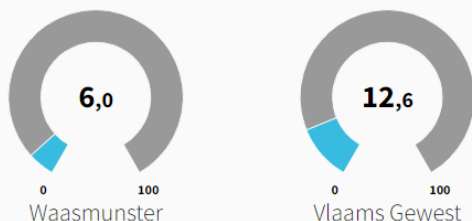
Het mediaan en gemiddelde netto belastbaar inkomen ligt, zoals onderstaande tabel weergeeft, steeds mooi boven de gemiddeldes. Het verschil wordt nog groter wanneer we de gewijzigde verbruikseenheden in rekening nemen. Bij de omrekening naar gewijzigde verbruikseenheid gaat men ervan uit dat elk lid van het huishouden niet even zwaar op het gezinsbudget weegt. Zo kost het bijvoorbeeld niet 5 maal meer om een huis te verwarmen voor 5 personen dan voor 1 persoon. Daarom kent men de leden van het huishouden een verschillend gewicht toe: de referentiepersoon telt voor 1, de andere volwassenen in het huishouden voor 0,5 en de kinderen (van 13 jaar of minder) voor 0,3. (Statbel, fiscaal inkomen 2021).

	Waasmunster	Vlaams Gewest	Waasland
gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner [€]	25.773	21.881	21.721
gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid [€]	38.346	32.313	32.392
mediaan netto belastbaar inkomen aangiften (excl. 0-inkomens) [€]	32.056	28.909	-
welvaartsindex [per 100]	127	107	110

Speciale waarden: - Geen waarde

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Kansarmoede-index: geboorten in kansarme gezinnen percentage t.o.v. geboorten

Opgroeien | provincies.incijfers.be | 2022

Het agentschap Opgroeien (Kind & Gezin) ontwikkelde een index om kansarmoede van gezinnen met jonge kinderen in kaart te brengen. Deze index vertrekt vanuit een visie op kansarmoede als een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid of huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële. Er wordt met andere woorden ruimer gekeken dan de definitie die strikt genomen in dit rapport wordt gehanteerd: naast financiële restricties wordt ook gekeken naar bredere maatschappelijke risicofactoren.

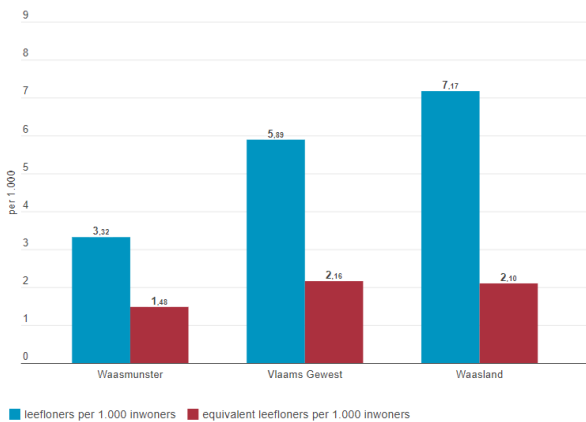
Meer informatie over de totstandkoming van de indicator is terug te vinden in [dit document](#). Waasmunster scoort ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde bijzonder laag op de kansarmoede-index.

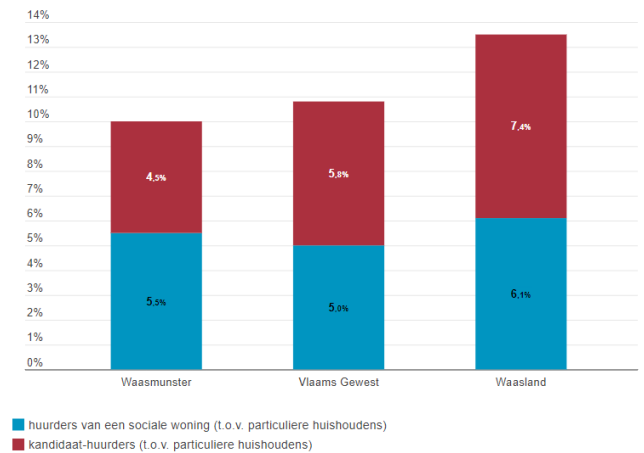
Welvaart en Armoede

Het aantal (equivalente) leefloners ligt in Waasmunster vrij laag en onder het gemiddelde van Vlaanderen en de referentieregio Waasland. Op vlak van de vraag naar en het aanbod van sociale huurwoningen zijn een aantal elementen op te merken:

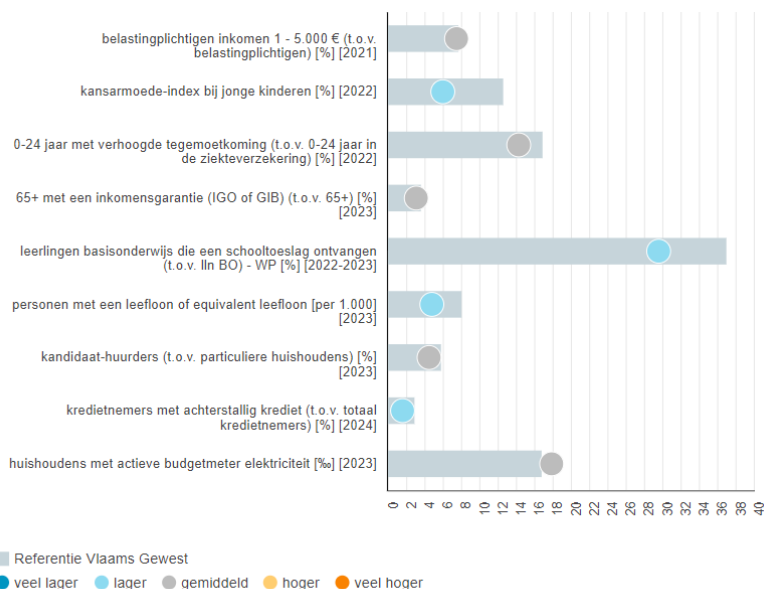
- ✓ De totale vraag naar sociale huurwoningen is lager dan in Vlaanderen of voor de referentieregio Waasland.
- ✓ Het aanbod sociale huurwoningen zou groter kunnen zijn. Waasmunster kampt momenteel met leegstand in het sociale huurwoningenbestand door de hervorming van de sociale huisvestingsmaatschappijen.

Bron: PODMI | provincies.incijfers.be

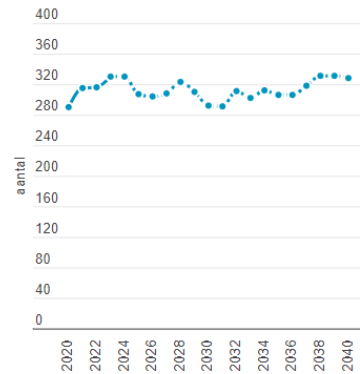
Samenvattend kent Waasmunster een relatief welvarende bevolking met gemiddelde tot relatief lage scores op de armoede-indicatoren.

Zorg en Onderwijs

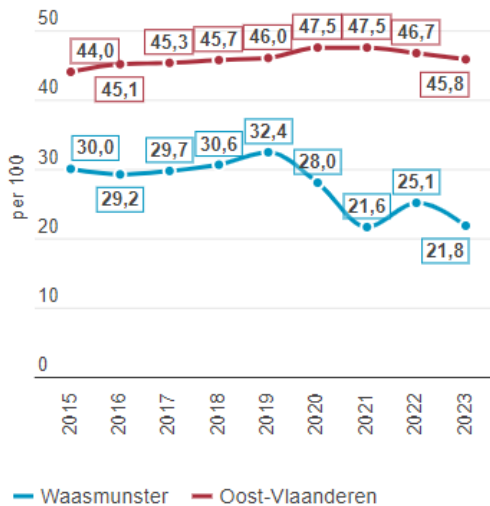
Opvangplaatsen jonge kinderen

Statistiek Vlaanderen projecteert voor de Vlaamse gemeenten de bevolkingsevolutie tot 2040. Dit is geen onbelangrijke indicator gezien hij een inzicht geeft in de vermoedelijke evolutie naar de vraag van zorg- en onderwijsaanbod. Voor jonge kinderen van 0 tot 2 jaar, projecteert Statistiek Vlaanderen voor Waasmunster een relatief stabiele bevolkingsgroep over de komende jaren heen. We mogen dus uitgaan van de nood aan een min of meer gelijkblijvend aanbod.

Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

Bevolkingsprognose 0-2-jarigen in Waasmunster (2020-2040)

Wanneer we kijken naar het aanbod opvangplaatsen voor deze doelgroep, zien we echter dat dit dalend is over de laatste jaren. Bovendien scoren we onder het Vlaamse gemiddelde in aanbod aan opvangplaatsen per 100 kinderen van 0 tot 2 jaar oud.

Bron: Opgroeien | provincies.incijfers.be

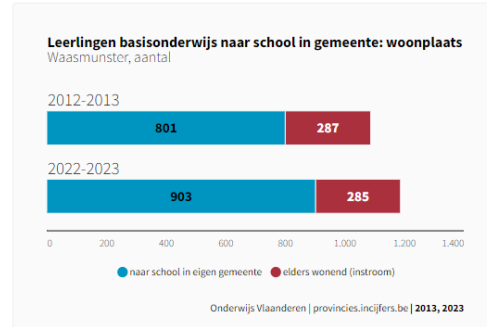
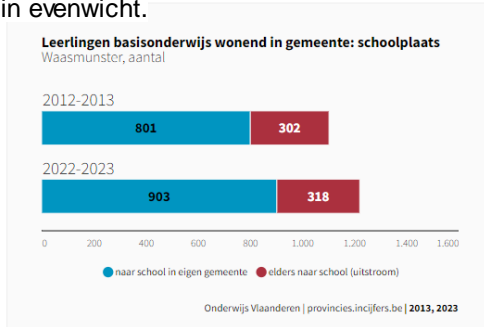
Evolutie opvangplaatsen, per 100 kinderen

Zorg en Onderwijs

Onderwijs

Voor de analyse van de onderwijssituatie van Waasmunster kijken we allereerst naar de samenstelling van de schoolgaande kinderen in het basisonderwijs. Waasmunster organiseert gemeentelijk onderwijs in één lagere en één basisschool. Ook het vrije onderwijsnet (met vier vestigingen) en het gemeenschapsonderwijs (1 vestiging) voorzien basisonderwijs. De meeste kinderen wonen ook in Waasmunster. Ongeveer 25% van de in Waasmunster schoolgaande kinderen is elders gedomicilieerd. Een gelijkaardig percentage kinderen wonend in Waasmunster loopt zelf in een andere gemeente school. De beide groepen houden elkaar dus min of meer in evenwicht.

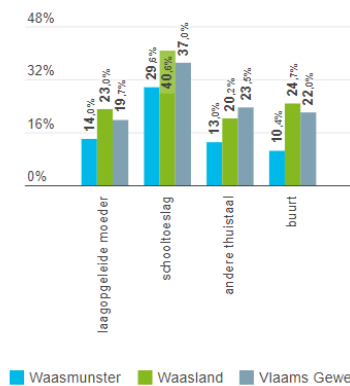

In het kader van het Gelijke Onderwijskansenbeleid worden gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Om kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te geven, krijgen de scholen een extra pakket lestijden/lessuren en extra werkingsmiddelen voor kinderen die aan bepaalde gelijke kansenindicatoren voldoen.

- Laagopgeleide moeder. Dit is het geval wanneer de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs.
- Schooltoelage/schooltoeslag.
- Andere thuistaal. De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal.
- Wonend in een buurt met veel schoolse vertraging. De leerlingen worden onderverdeeld volgens de buurt waarin ze wonen. Op basis van deze indicator wil men een kwart van de leerlingen extra financiering toekennen. Het gaat hierbij om de 25% leerlingen die in buurten met het hoogste percentage schoolse vertraging wonen.

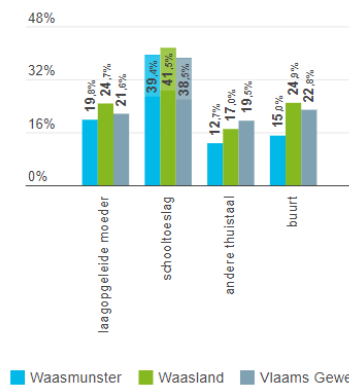
Waasmunster scoort over het algemeen, en vergeleken met de regio Waasland en de Vlaamse gemiddelden, relatief laag op deze risicokenmerken.

Risicokenmerken leerlingen gewoon basisonderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GBO (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Risicokenmerken leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2022-2023)

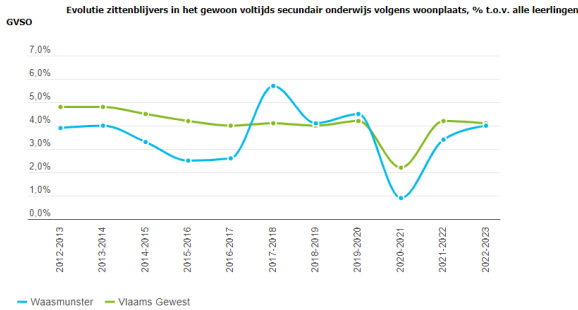

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Zorg en Onderwijs

Bekijken we de statistiek met betrekking tot schoolse vertraging, dan zien we dat de schoolgaande Waasmunsterse jeugd gemiddeld iets minder schoolse vertraging oploopt dan dat op Vlaams niveau gebeurt. De tendens over de jaren heen wordt wel gevolgd. Ook voor wat betreft het aandeel vroegtijdige schoolverlaters scoort Waasmunster behoorlijk laag.

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Zittenblijven | provincies.incijfers.be

Vroegtijdige schoolverlaters volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle schoolverlaters

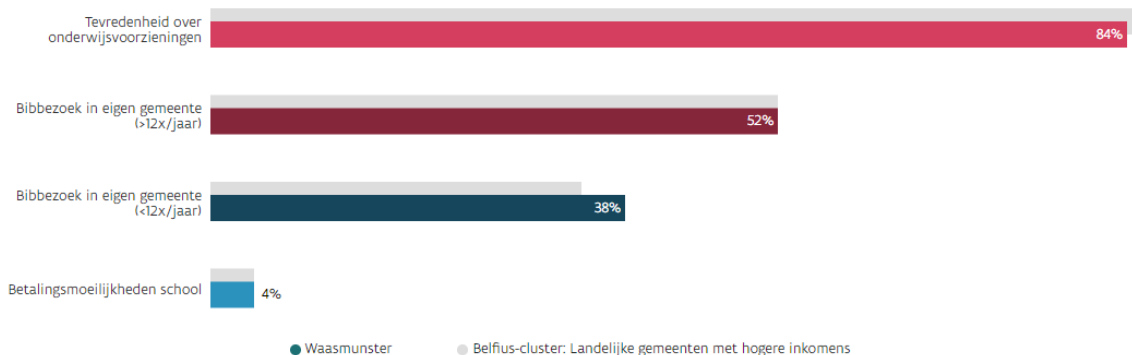
	vroegtijdige schoolverlaters – WP [aantal]		vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) – WP [%]	
	Waasmunster	Vlaams Gewest	Waasmunster	Vlaams Gewest
2019-2020	10	5.665	10,4	9,1
2020-2021	11	7.710	9,5	11,7
2021-2022	10	9.085	10,1	13,7
Gemiddelde	10	7.487	10,0	11,6

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

We beroepen ons op een burgerbevraging voor een meer subjectieve inzicht in de tevredenheid van de inwoners van Waasmunster over onderwijsvoorzieningen. Driejaarlijks organiseert het Agentschap Binnenlands Bestuur in samenwerking met Statistiek Vlaanderen de burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor. Hiermee wordt gepeild naar de tevredenheid, de participatie en het gedrag van burgers, en dat over heel uitlopende thema's heen: van samenleven over wonen tot mobiliteit en klimaat.

De steekproef van Waasmunsterse inwoners die werden bevraagd was 930 inwoners. De responsgraad bedroeg 37%. Waasmunster scoort hiermee iets hoger dan het Vlaamse gemiddelde van 33,2%.

We hernemen de resultaten van de burgerbevraging nog verder terug in deze omgevingsanalyse. Voor onderwijstevredenheid scoort Waasmunster gemiddeld in vergelijking met de Belfius-cluster en met het Vlaamse gemiddelde.

Zorg en Onderwijs

Ouderenzorg

In 2023 telt Waasmunster 2.376 inwoners die 65 jaar of ouder zijn. Deze groep vertegenwoordigt 21,2% van de totale bevolking. Van deze 65-plussers zijn er 613 inwoners ouder dan 80 jaar, wat betekent dat 5,5% van de bevolking in Waasmunster 80 jaar of ouder is. Deze cijfers liggen in lijn met de Vlaamse gemiddelden.

De vergrijzing van de bevolking is een bepalende factor in de toenemende zorgvraag. Een nauwkeurige prognose van de omvang en samenstelling van de ouderenpopulatie in Waasmunster voor de komende vijftien jaar is daarom een cruciaal instrument om de toekomstige zorgbehoeften te kunnen inschatten.

In dit kader is de verwachte groei van het aantal inwoners op hoge leeftijd (80-plussers) van bijzonder belang. Door deze ontwikkeling goed in kaart te brengen, kan Waasmunster beter anticiperen en inspelen op de toenemende zorgbehoeften van deze demografische groep.

Hoewel we verwachten dat de groep ouderen in Waasmunster sneller zal groeien dan dat op Vlaams niveau het geval is, blijven deze bevolkingsgroepen uitgedrukt in percentage van de totale bevolking de Vlaamse tendens wel volgen.

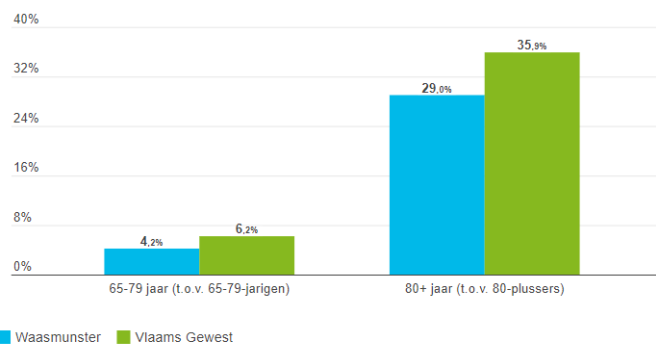
Prognose 65- en 80-plussers, % t.o.v. alle inwoners (2020, 2025, 2030, 2035, 2040)

	Waasmunster		Vlaams Gewest	
	65+ jaar (t.o.v. inwoners) [prognose] ⁽¹⁾	80+ jaar (t.o.v. inwoners) [prognose] ⁽¹⁾	65+ jaar (t.o.v. inwoners) [prognose] ⁽¹⁾	80+ jaar (t.o.v. inwoners) [prognose] ⁽¹⁾
2020	20,7	5,6	20,5	6,3
2025	22,4	6,0	21,8	6,3
2030	24,0	7,0	23,4	7,0
2035	24,7	7,6	24,5	7,8
2040	24,9	8,6	24,9	8,8

Om de zorgbehoefte bij ouderen in beeld te brengen, gebruiken we de indicator "zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden." Dit zorgbudget is bedoeld voor mensen die veel zorg nodig hebben, zoals ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven of mensen van alle leeftijden die thuis intensieve ondersteuning nodig hebben.

In 2023 tellen we in Waasmunster 303 zorggebruikers op basis van het aantal dossiers voor het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden. Hiervan zijn 252 gebruikers, oftewel 83,2%, ouder dan 65 jaar. Dit komt neer op 10,6% van de 65-plussers in Waasmunster. De grootste groep zorggebruikers bevindt zich onder de tachtigers. Er zijn 178 zwaar zorgbehoevende 80-plussers in Waasmunster, wat 29,0% van de 80-plussers vertegenwoordigt. Deze cijfers tonen duidelijk aan dat de zorgvraag toeneemt met de leeftijd.

Zorggebruik o.b.v. dossiers zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden naar leeftijdsgroep, % t.o.v. totale leeftijdsgroep (2023)

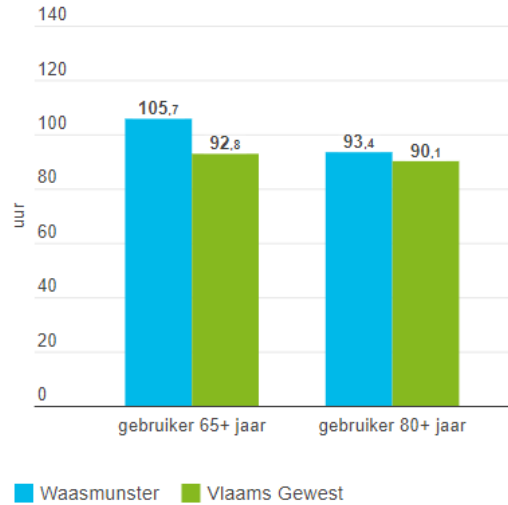
Bron: VSB | provincies.incijfers.be

Zorg en Onderwijs

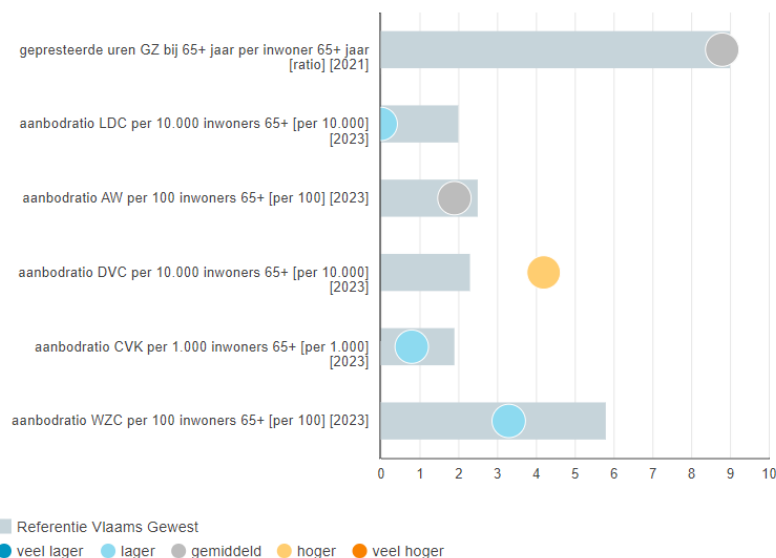
Langs de aanbodzijde en het gebruik van faciliteiten rond ouderzorg merken we op dat Waasmunster gemiddeld scoort op het gebruik van uren gezinszorg met 8,8 uren gezinszorg voor elke 65-plusser. Ter vergelijking: voor het Vlaams Gewest ging het in 2021 om gemiddeld 9,0 uren gezinszorg per 65-plusser (Departement Zorg).

Kijken we naar het gebruik van dienstencheques door deze bevolkingsgroepen, dan zien we dat Waasmunsterse 65-plussers meer gebruik maken van dit aanbod dan dat op Vlaams niveau gebeurt.

Zoomen we verder in op het aanbod ouderzorg zien we, in vergelijking met Vlaamse cijfers, een gemiddeld aanbod van assistentiewoningen (AW). Het aanbod op vlak van centra voor kortverblijf (CVK), woonzorgcentra, (WZC) ligt echter sterk onder het Vlaamse gemiddelde. Voor wat betreft het aanbod dagverzorgingscentra (DVC) merken we dan weer een relatief overaanbod.

Waasmunster beschikt momenteel niet over een lokaal dienstencentrum (LDC). Het lokaal dienstencentrum (LDC) speelt een cruciale rol in het ontwikkelen van een verbindende, preventieve en laagdrempelige dienstverlening in de nabijheid van de gebruiker. Een LDC biedt onder andere informatieve, recreatieve en vormende activiteiten aan, specifiek gericht op het versterken van het zelfzorgvermogen en het sociale netwerk van de deelnemers. Het doel is om de sociale cohesie in de buurt te bevorderen en de gebruikers te ondersteunen, zodat zij zo lang mogelijk in goede omstandigheden thuis in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. Daarnaast biedt het LDC ook hulp bij dagelijkse activiteiten. De Vlaamse programmatie stelt dat er één lokaal dienstencentrum moet zijn per begonnen schijf van 15.000 inwoners (prognose binnen vijf jaar) in de gemeente. Voor Waasmunster betekent dit dat er één lokaal dienstencentrum voorzien zou moeten zijn.

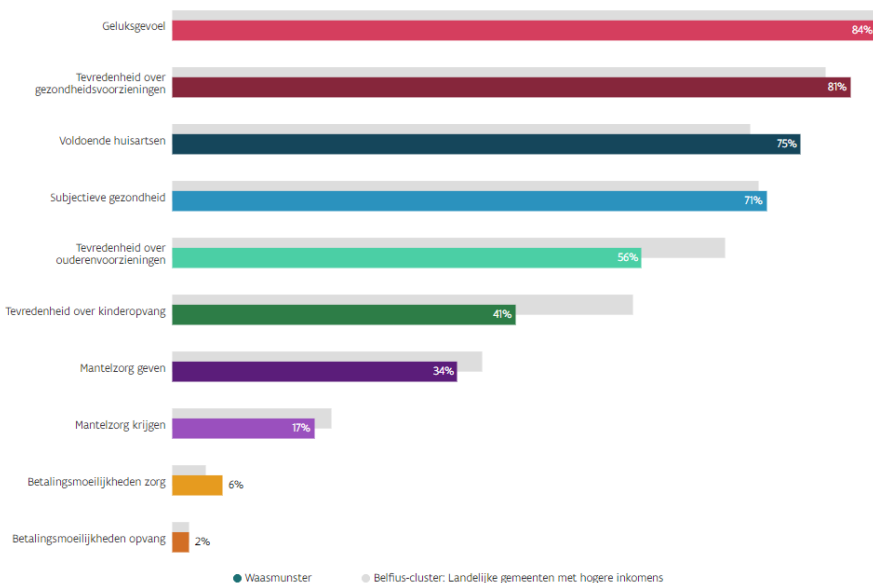
Bron: Departement Zorg - Vesta | provincies.incijfers.be, Departement Zorg | provincies.incijfers.be

Zorg en Onderwijs

We grijpen tot slot nog even terug naar de resultaten uit de burgerbevraging van de gemeentemonitor. Hierin merken we op dat de inwoners van Waasmunster relatief gelukkig zijn en tevreden zijn over het aanbod met betrekking tot de algemene gezondheidszorg, zoals de gezondheidsvoorzieningen en het huisartsenaanbod.

Op vlak van ouderenvoorzieningen en kinderopvang scoort Waasmunster echter lager dan bijvoorbeeld de Belfius-cluster. Ook in vergelijking met de Vlaamse cijfers, scoort Waasmunster hier lager op (ouderenzorg 71% tevredenheid in Vlaanderen, kinderopvang 57%).

Conclusie

Demografie: Waasmunster heeft in 2023 een bevolking van 11.191 inwoners met een bevolkingsdichtheid van 347 inwoners per km². De leeftijdsopbouw is in lijn met vergelijkbare gemeenten, met een toename van de 65+ leeftijdsgroep. De gemiddelde inwoner is 43 jaar oud, wat iets jonger is dan gemiddeld in Vlaanderen.

Migratie: De bevolkingsgroei in Waasmunster wordt vooral gedreven door een positief migratiesaldo. Het aantal geboorten en sterfgevallen blijft stabiel, en er is een lager percentage inwoners dat korter dan een jaar op dezelfde plek woont vergeleken met het Vlaamse gemiddelde.

Huishoudens: Alleenwonenden vormen de grootste groep huishoudens, gevolgd door gehuwden en samenwonenden zonder kinderen. Het aantal alleenwonende ouderen (75+) verdient speciale aandacht, hoewel deze groep kleiner is dan in vergelijkbare regio's.

Herkomst: De bevolking van Waasmunster is diverser geworden, hoewel minder divers dan het Vlaamse gemiddelde. Inwoners met een niet-Belgische herkomst zijn voornamelijk afkomstig uit Nederland en Oost-Europa (EU) en uit Azië (niet-EU), met Syrië als belangrijkste herkomstland.

Welvaart en Armoede: Waasmunster is een relatief welvarende gemeente met een hoog mediaan en gemiddeld netto belastbaar inkomen. De kansarmoede-index en het aantal leefloners liggen lager dan het Vlaamse gemiddelde. Er is echter ruimte voor verbetering in het aanbod van sociale huurwoningen.

Zorg en Onderwijs: De bevolkingsevolutie van jonge kinderen (0-2 jaar) blijft stabiel, maar het aanbod aan opvangplaatsen daalt en ligt onder het Vlaamse gemiddelde. Wat betreft onderwijs scoort Waasmunster relatief laag op indicatoren zoals schoolse vertraging en vroegtijdige schoolverlaters.

Ouderenzorg: De vergrijzing in Waasmunster vraagt om aandacht voor de toekomstige zorgbehoeften. Er is een groeiend aantal ouderen, vooral 80-plussers. Het gebruik van gezinszorg is gemiddeld, maar het aanbod aan woonzorgcentra en assistentiewoningen is beperkt.

Algemene tevredenheid: Uit een burgerbevraging blijkt dat inwoners over het algemeen tevreden zijn met de gezondheidszorg, maar minder tevreden met de ouderenzorg en kinderopvang in vergelijking met andere regio's.

Samenvattend:

- ✓ Waasmunster scoort relatief gemiddeld tot goed op de indicatoren die onderliggend zijn aan de SDG 1-2-3-4-5.
- ✓ Waasmunster scoort bijzonder hoog op de indicatoren met betrekking tot 'goede gezondheid en welzijn' (SDG 3)

(duurzame) economie en werkgelegenheid

7

BEROEPBAARER
DUURZAME
ENERGIE

8

EERLIJK WERK
EN ECONOMISCHE
GROEI

9

INDUSTRIE,
FABRIEKEN EN
INFRASTRUCTUUR

10

OMGELIKHEID
VERMINDEREN

11

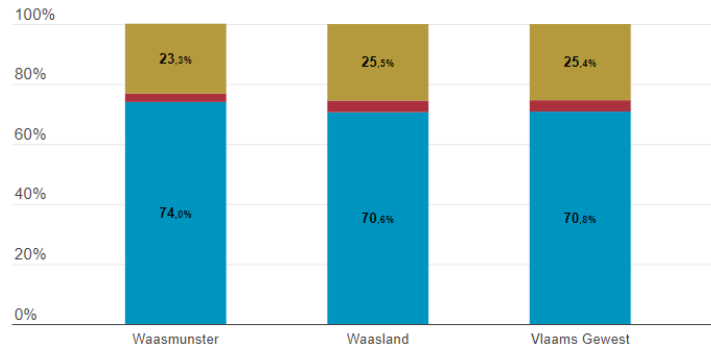
DUURZAME
SITZAREN EN
GENEESCHAPPEN

Arbeidsmarkt en Economie

We starten onze analyse van de arbeidsmarkt te Waasmunster met het bekijken van de arbeidsmarktpositie op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar). Hierin zien we dat Waasmunster een relatief klein aandeel werkzoekenden en niet-beroepsactieven kent, ten opzichte van de referentieregio Waasland en het Vlaamse gemiddelde.

De activiteitsgraad, zoals hieronder afgebeeld, toont ook aan dat deze in de voorbije jaren een gunstige evolutie kende, en het gemiddelde van de Belfius-cluster (dat relatief hoog ligt) intussen benadert. Ook het aandeel werkzoekenden kent de voorbije jaren een gunstige evolutie.

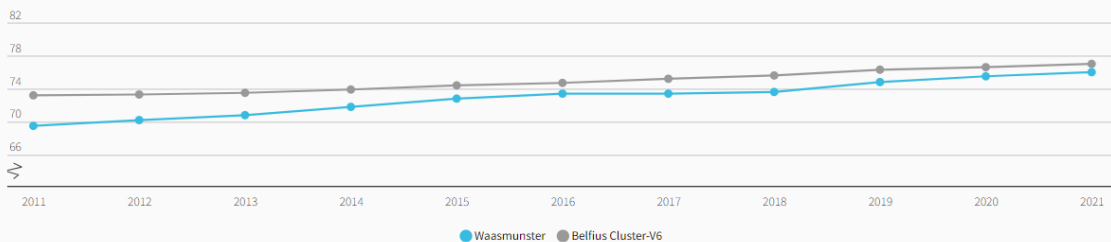

■ werkenden ■ werkzoekenden ■ niet-beroepsactieven

Bron: Steunpunt Werk - VAR | provincies.incijfers.be

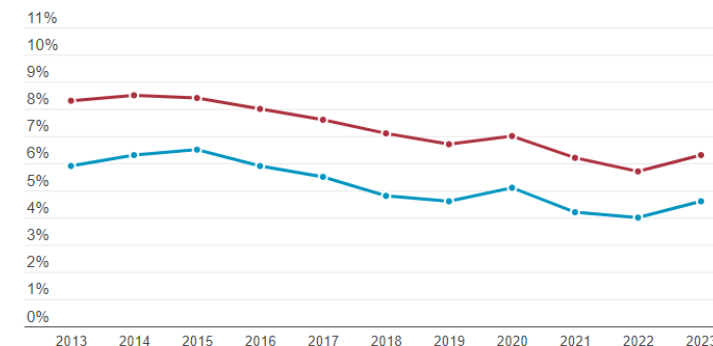
Activiteitsgraad

percentage beroepsbevolking t.o.v. bevolking 15-64 jaar

Steunpunt Werk - VAR | provincies.incijfers.be | 2011 - 2021

Evolutie werkzoekendengraad (2013-2023)

— Waasmunster — Vlaams Gewest

Bron: VDAB | provincies.incijfers.be

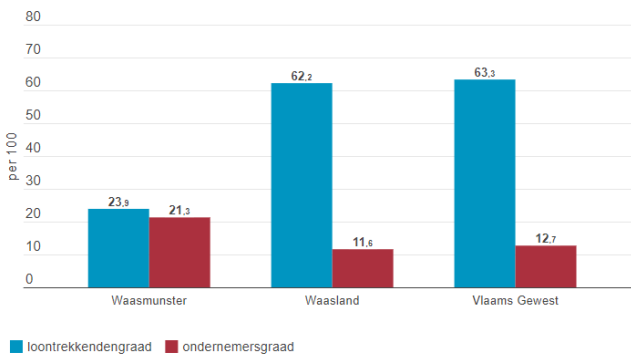

Arbeidsmarkt en Economie

Wanneer we de verhouding loontrekkenden en zelfstandigen bekijken, komen we tot de opvallende vaststelling dat Waasmunster dubbel zoveel ondernemers telt als de referentieregio Waasland en de Vlaamse gemiddelden.

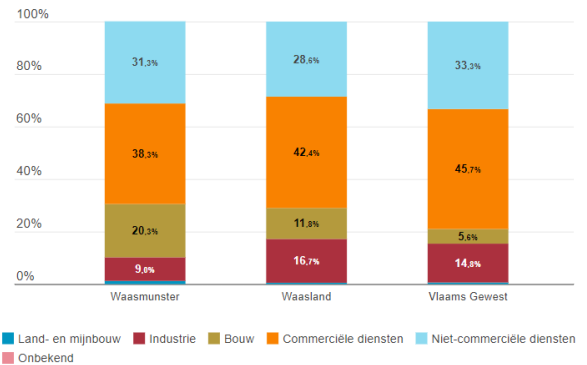
Wanneer inwoners van Waasmunster als loontrekkende in dienst zijn, merken we een vrij groot percentage tewerkgestelden op in de bouwsector, ten koste van het percentage in de industrie. Zelfstandigen vinden we dan vooral terug in de commerciële diensten, en minder in de bouw en landbouw.

Loontrekkenden- en ondernemersgraad, per 100 20 tot 64-jarige inwoners (2023)

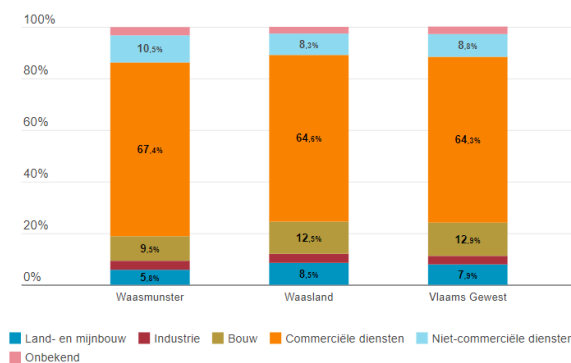
Bron: RSZ | provincies.incijfers.be, RSVZ | provincies.incijfers.be

Loontrekkende tewerkstelling naar hoofdsector, % t.o.v. totaal jobs (2023)

Bron: RSZ | provincies.incijfers.be

Zelfstandigen in hoofdbezigheid naar hoofdsector, % t.o.v. totaal zelfstandigen in hoofdbezigheid (2023)

Bron: RSVZ | provincies.incijfers.be

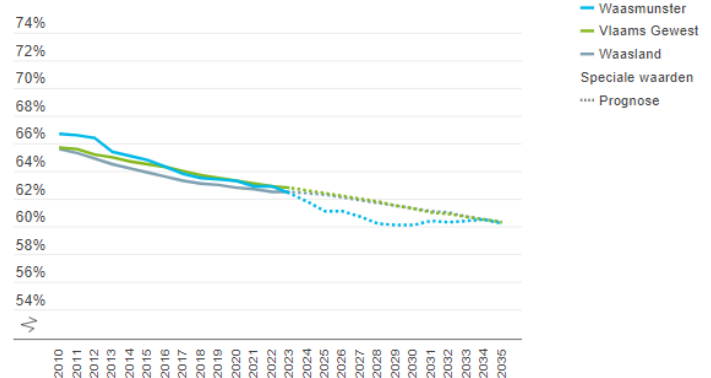
Arbeidsmarkt en Economie

Om een prognose te maken van de arbeidsmarkt van de toekomst in Waasmunster gebruiken we de projecties van Statistiek Vlaanderen inzake bevolkingsevolutie. De grafiek geeft aan dat de tendens voor de bevolking op beroepsactieve leeftijd dalend is, en dat Waasmunster hiermee de prognoses op Vlaams niveau volgt.

Op basis van deze inschattingen kunnen we de doorstromingscoëfficiënt analyseren. De doorstromingscoëfficiënt geeft een indicatie van de mate waarin potentiële uittrekders uit de arbeidsmarkt vervangen kunnen worden door de instroom van jongeren. Deze coëfficiënt is de verhouding van de bevolking van 15 tot 24 jaar ten opzichte van de bevolking van 55 tot 64 jaar. Op 01/01/2023 heeft Waasmunster een doorstromingscoëfficiënt van 68,5. Dit betekent dat per 100 personen in de laatste fase van hun carrière, er 68,5 jongeren klaarstaan om hun plaats op de arbeidsmarkt in te nemen. Ter vergelijking, in het Vlaams Gewest is deze coëfficiënt 80,2.

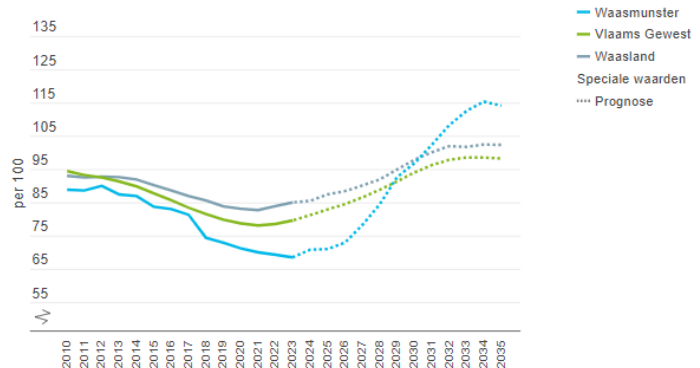
Op basis van eerder vermelde bevolkingsprognoses wordt de doorstromingscoëfficiënt tot 2035 berekend. De voorspelde evolutie laat zien dat deze positief evolueert in de komende jaren.

Evolutie 15-64-jarigen, % t.o.v. alle inwoners (2010-2035)

Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

Evolutie doorstromingscoëfficiënt, per 100 55-64-jarigen (2010-2035)

Bron: Statistiek Vlaanderen - Bevolkingsprojecties | provincies.incijfers.be

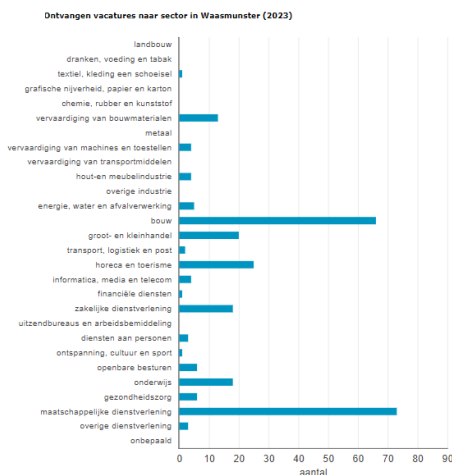

Arbeidsmarkt en Economie

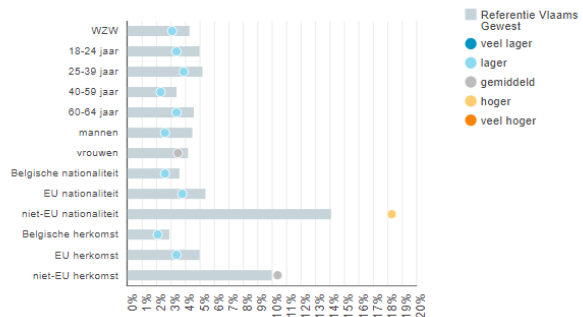
We bespraken eerder al de arbeidsmarktsituatie, waarin we konden vaststellen dat het aandeel werkenden in Waasmunster gunstig evolueerde. Dit wordt ook bevestigd wanneer we dieper inzoomen op de werkzoekenden. We zien tussen 2015 en 2023 een mooie afname van het aantal vacatures.

Kijken we naar de verdeling van het aantal werkzoekenden naar opleidingsniveau, dan zien we hier elke groep krimpen. Bovendien scoort Waasmunster goed op elke subcategorie van werkzoekenden zoals hieronder afgebeeld in de grafiek. Elke leeftijdscategorie heeft gemiddeld een lager aandeel werkzoekenden dan de referentie Vlaams Gewest. Kijken we naar nationaliteit en herkomst, dan zien we ditzelfde beeld bevestigd voor Belgische en EU-nationaliteiten. Enige uitzondering vormen de inwoners met niet-EU herkomst. Hierop scoort Waasmunster bovengemiddeld in aandeel werkzoekenden.

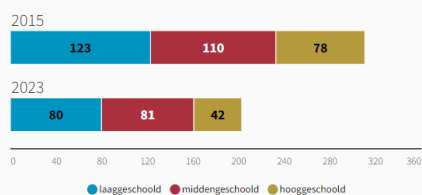
De ontvangen vacatures vormen de optelsom van alle vacatures die door het jaar heen bij VDAB zijn gemeld. Voor Waasmunster ontving de VDAB in 2023 in totaal 273 vacatures. Een vacature wordt echter niet altijd direct ingevuld. De indicator openstaande vacatures telt de vacatures die aan het begin van het jaar nog niet zijn vervuld en dus nog openstaan. Aan het begin van 2024 waren er nog 56 vacatures in Waasmunster die niet ingevuld waren. Kijken we naar de sectoren waarbinnen de vacatures zich bevinden, merken we vooral opportuniteiten in de bouw en in maatschappelijke dienstverlening.

Werkzoekenden zonder werk (18-64 jaar) naar achtergrondkenmerken in Waasmunster, % t.o.v. inwoners met gelijke kenmerken (2023)

Werkzoekenden zonder werk naar opleidingsniveau Waasmunster, aantal

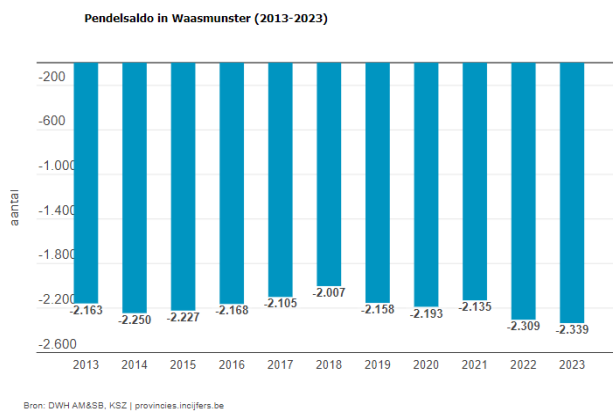

VDAB en Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2015, 2023

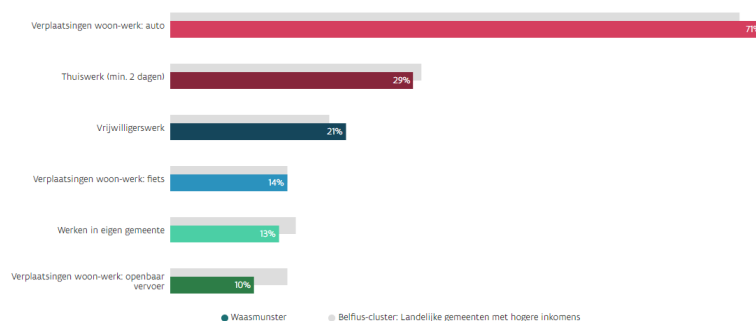

Arbeidsmarkt en Economie

Het aantal mensen dat in een gemeente woont en werkt, verschilt doorgaans aanzienlijk. Het pendelsaldo geeft het verschil weer tussen het aantal mensen dat dagelijks naar de gemeente pendelt voor werk en het aantal inwoners dat elders werkt. Een positief pendelsaldo wijst op een gemeente die als aantrekkelijke werkplek fungeert of een economisch knooppunt vormt, afhankelijk van werknemers uit omliggende gebieden. Een negatief pendelsaldo geeft aan dat de gemeente vooral een woonfunctie heeft, met meer inwoners die elders werken. In 2023 heeft Waasmunster een pendelsaldo van -2.339, wat betekent dat meer inwoners van Waasmunster naar andere gemeenten pendelen voor werk dan omgekeerd. De grafiek illustreert de pendelsaldi voor de periode 2013-2023, waardoor trends en veranderingen in de pendelstromen zichtbaar worden.

Ook de burgerbevraging levert ons een aantal inzichten op met betrekking tot de arbeidsmarkt. Inwoners van Waasmunster maken gemiddeld gebruik van de auto en de fiets voor wat betreft woon-werk-verkeer wanneer we hen vergelijken met inwoners van gelijkaardige gemeenten uit de Belfius-cluster. Wanneer we de cijfers vergelijken ten opzichte van Vlaamse gemiddeldes, gebruikt de inwoner van Waasmunster relatief gezien meer de auto (Vlaanderen scoort 60%) en minder de fiets en het openbaar vervoer (Vlaanderen scoort hier respectievelijk 21% en 15%).

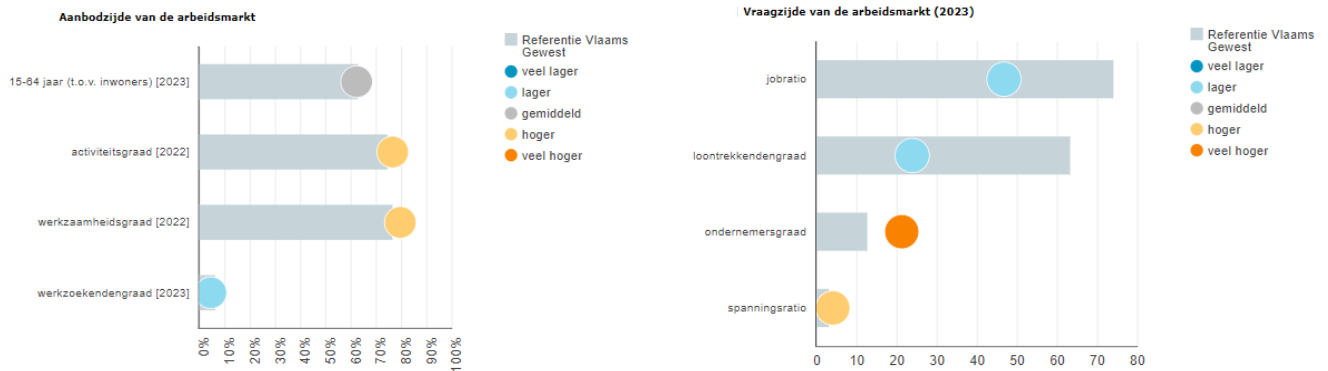

Arbeidsmarkt en Economie

Zetten we de meest relevante parameters nog eens op een rijtje, en vergelijken we Waasmunster met het Vlaams Gewest als referentie, dan kunnen we volgende zaken vaststellen:

Langs de aanbodzijde van de arbeidsmarkt scoort Waasmunster eerder gemiddeld: het aandeel van de bevolking die op beroepsactieve leeftijd is, de activiteitsgraad, de werkzaamheidsgraad, en de werkzoekendengraad, vallen min of meer samen met het Vlaamse gemiddelde.

Langs de vraagzijde merken we wel verschillen met Vlaanderen: de jobratio, die het aantal ingevulde arbeidsplaatsen (van loontrekkenden en zelfstandigen) ten opzichte van de totale bevolking van 15 tot 64 jaar in Waasmunster weergeeft, ligt een stuk lager dan in Vlaanderen en wordt vooral gedreven door een lagere loontrekkendengraad. De ondernemersgraad ligt dan weer een stuk hoger maar matigt dit effect slechts gedeeltelijk. De jobratio kan worden verklaard door het eerder besproken sterk negatieve pendelsaldo.

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be, Steunpunt Werk - VAR | provincies.incijfers.be, VDAB | provincies.incijfers.be

Bron: RSZ en RSVZ | provincies.incijfers.be, RSZ | provincies.incijfers.be, RSVZ | provincies.incijfers.be, VDAB | provincies.incijfers.be

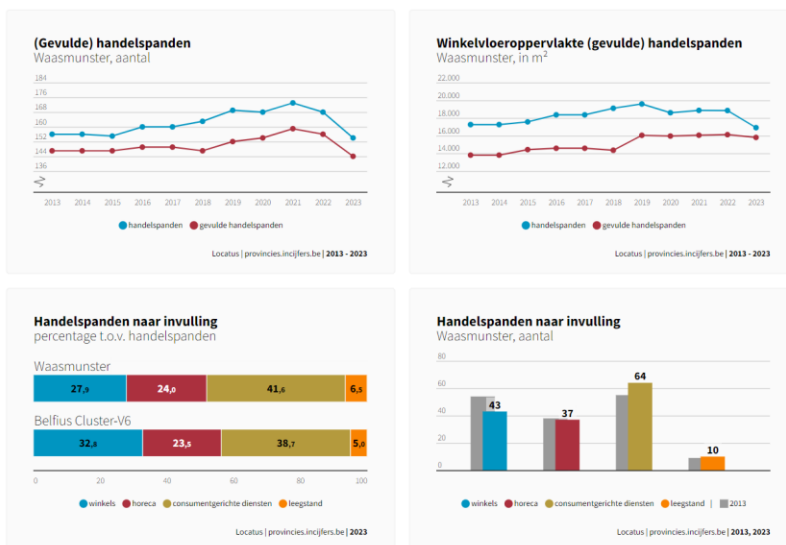
Arbeidsmarkt en Economie

Handelspanden

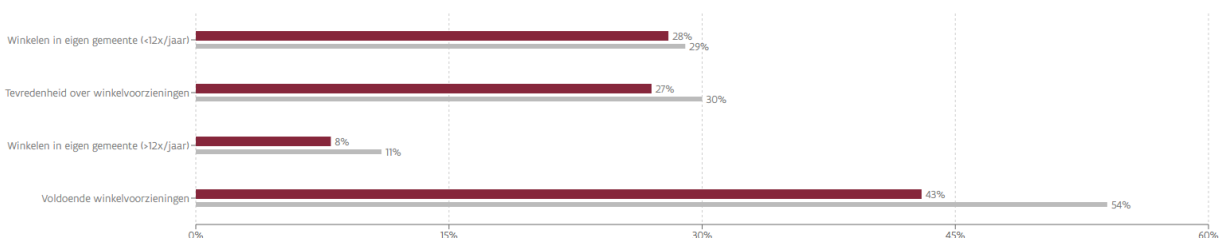
Kijken we naar de manier waarop handelspanden zich vestigen in Waasmunster, dan zien we dat de vullingsgraad van de panden doorheen de jaren vrij stabiel blijft wanneer we naar aantallen kijken. Kijken we naar de vullingsgraad voor wat betreft vierkante meters, dan zien we dat de capaciteit in 2023 zo goed als bereikt is. Dit doet vermoeden dat de nog leegstaande panden meestal een kleinere oppervlakte zullen betreffen.

Handelspanden in Waasmunster zijn, in vergelijking met gemeenten uit dezelfde Belfius-cluster, overwegend vaker consumentgerichte diensten, en minder winkels. We zien deze tendens ook doorheen de tijd terugkeren voor Waasmunster, waar er tien jaar geleden meer winkelaanbod was, is dit nu afgenomen ten voordele van aanbod in consumentgerichte diensten.

De tevredenheid over het winkelaanbod in Waasmunster is afgenomen ten opzichte van pré-Corona. Dat blijkt althans uit de burgerbevraging. Vooral de score over het al dan niet voldoende aanwezig zijn van handelszaken is sterk gezakt, maar ook op de andere bevragingen scoort Waasmunster minder goed.

2023 versus 2020

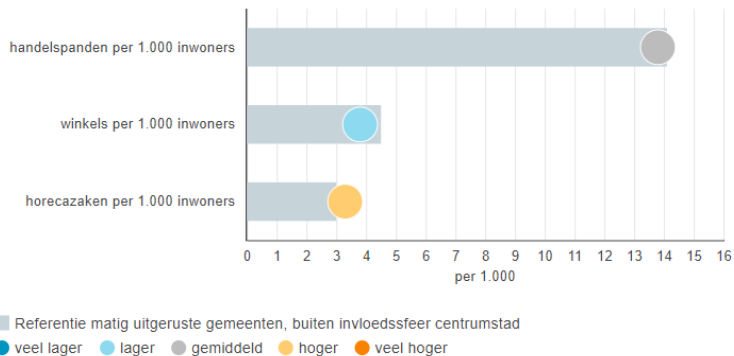

Arbeidsmarkt en Economie

Plaatsen we Waasmunster in de context van de referentiegemeenten “matig uitgeruste gemeenten, buiten invloedssfeer van een centrumstad”, waartoe zij behoort, zien we dat Waasmunster op vlak van aantal handelspanden eerder gemiddeld scoort. Er zijn iets minder winkels dan gemiddeld, en er is iets meer horeca.

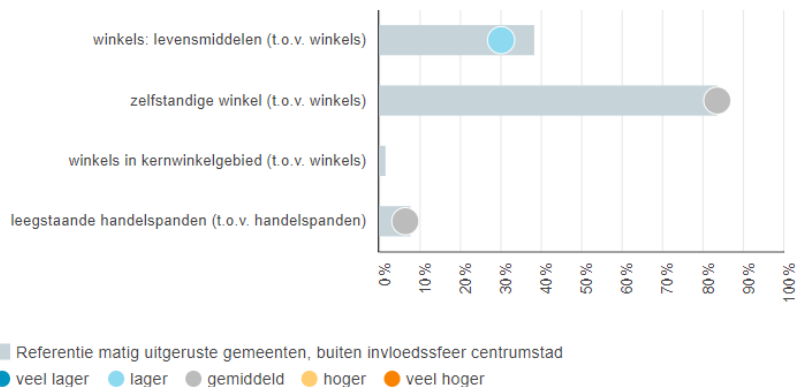
Kijken we verder naar de typologieën van de winkels, dan treffen we in Waasmunster gemiddeld gezien minder levensmiddelenwinkels. De leegstand van Waasmunster is van een gemiddeld niveau.

Samenvattende grafiek, per 1.000 inwoners (2023)

Bron: Locatus | provincies.incijfers.be

Samenvattende grafiek, percentages (2023)

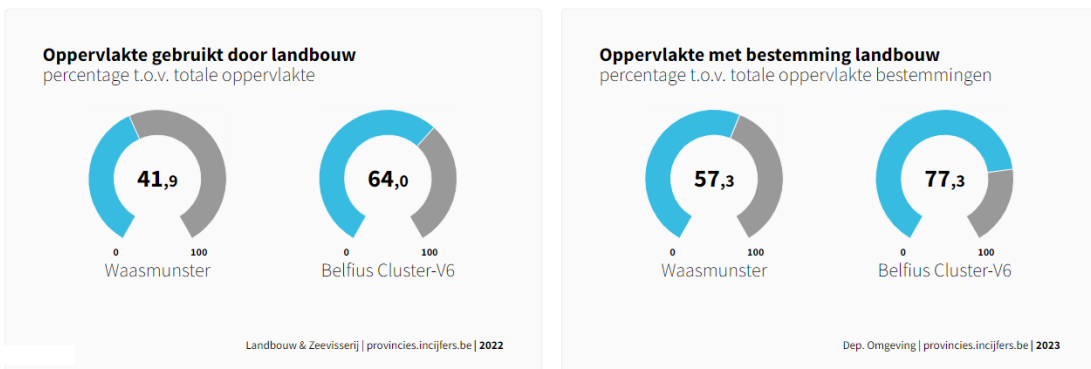

Bron: Locatus | provincies.incijfers.be

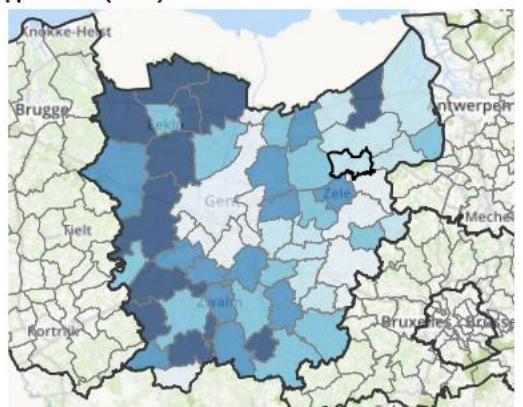
Arbeidsmarkt en Economie

Landbouw

Waasmunster is geen echte landbouwgemeente, en al zeker niet in vergelijking met gemeenten uit dezelfde Belfius-cluster. Een eerste verklaring hiervoor is te vinden in de landbouwgrond die kan gebruikt worden voor landbouw. Deze ligt in Waasmunster 20% lager dan in gelijkaardige gemeenten uit dezelfde Belfius-cluster. De effectief door landbouw gebruikte oppervlakte volgt deze tendens en is ook in vergelijking met andere Oost-Vlaamse gemeenten eerder laag (maar wel gelijkaardig ten opzichte van een groot deel van de omliggende gemeenten).

Kaart 3 | Geregistreerd landbouwgebruik, % t.o.v. totale oppervlakte (2022)

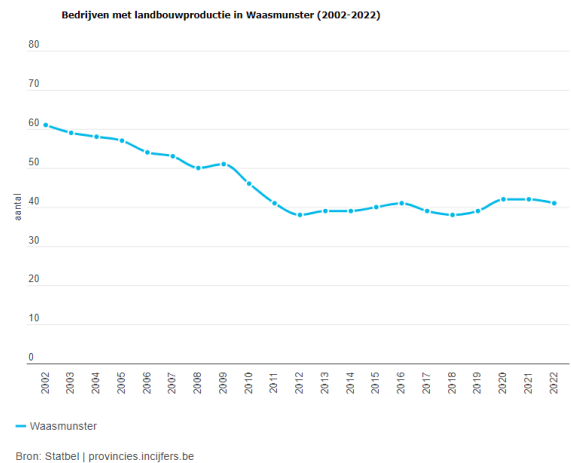

Bron: Landbouw & Zeevisserij | provincies.incijfers.be

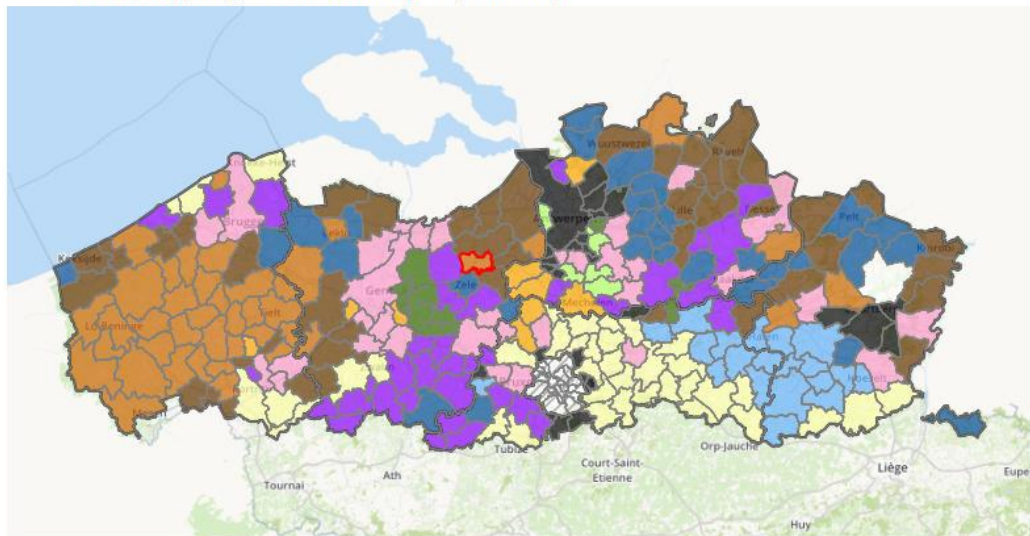

Arbeidsmarkt en Economie

Het aantal landbouwbedrijven in Waasmunster kende een dalende tendens tot 2011, en stabiliseerde sindsdien. Groenten en rundvee zijn de belangrijkste landbouwsectoren die terug te vinden zijn in Waasmunster.

Landbouwtyperingskaart Vlaanderen (2018, data 2016)

- specialisatie intensieve veehouderij
- intensieve veehouderij en rundvee
- specialisatie sierteelt
- specialisatie glasgroenten
- overwegend melkvee
- specialisatie fruit
- specialisatie rundvee
- verstedelijkt
- groenten en rundvee
- rundvee en sierteelt/groenten
- akkerbouw en rundvee
- **Waasmunster: specialisatie intensieve veehouderij**

Bron: Landbouw & Zeevisserij | provincies.incijfers.be

Conclusie

Arbeidsmarkt:

Waasmunster heeft een relatief laag aandeel werkzoekenden en niet-beroepsactieven in vergelijking met de referentieregio Waasland en het Vlaamse gemiddelde. De activiteitsgraad heeft een positieve ontwikkeling doorgemaakt en benadert het gemiddelde van de Belfius-cluster.

Het aandeel zelfstandigen is in Waasmunster dubbel zo groot als in de referentieregio en het Vlaamse gemiddelde, met een focus op commerciële diensten.

Toekomstige arbeidsmarkt:

De bevolking op beroepsactieve leeftijd zal naar verwachting dalen, en de doorstromingscoëfficiënt (de verhouding tussen jongeren en bijna-pensioneerden) ligt iets lager dan het Vlaamse gemiddelde. Deze coëfficiënt zal naar verwachting in de toekomst verbeteren.

Werkzoekenden en vacatures:

Tussen 2015 en 2023 is het aantal werkzoekenden gedaald. Waasmunster scoort beter dan het Vlaamse gemiddelde in alle subcategorieën van werkzoekenden, behalve voor inwoners van niet-EU herkomst.

De VDAB ontving in 2023 in totaal 273 vacatures voor Waasmunster, waarvan er aan het begin van 2024 nog 56 openstonden, voornamelijk in de bouw en maatschappelijke dienstverlening.

Pendelsaldo:

Waasmunster heeft een negatief pendelsaldo, wat betekent dat meer inwoners naar andere gemeenten pendelen voor werk dan omgekeerd. Dit wijst erop dat Waasmunster voornamelijk een woonfunctie heeft.

Handelspanden:

De bezettingsgraad van handelspanden is stabiel gebleven, maar er is een verschuiving van winkelruimte naar consumentgerichte diensten. De tevredenheid over het winkelaanbod is afgenomen sinds de coronapandemie.

Landbouw:

Waasmunster is geen typische landbouwgemeente; het beschikbare landbouwareaal is 20% lager dan in vergelijkbare gemeenten. De landbouw is vooral gericht op groenten en rundvee, en het aantal landbouwbedrijven is sinds 2011 gestabiliseerd.

Samenvattend:

- ✓ Waasmunster scoort relatief gemiddeld tot goed op de indicatoren die onderliggend zijn aan de SDG 7-8-10
- ✓ Waasmunster scoort minder hoog op de indicatoren met betrekking tot 'industrie, innovatie, en infrastructuur (SDG 9), meer bepaald op de indicatoren rond arbeidsplaatsen in hoogtechnologische industrie en in kennisintensieve dienstensectoren.
- ✓ Waasmunster scoort minder goed op de indicatoren onderliggend aan SDG11: duurzame steden en gemeenschappen, meer bepaald op de indicatoren met betrekking tot duurzame verplaatsingen en de kwaliteit van de hierbij horende infrastructuur. Waasmunster kent ook relatief veel wagens bij haar inwoners, mogelijk als gevolg hiervan.

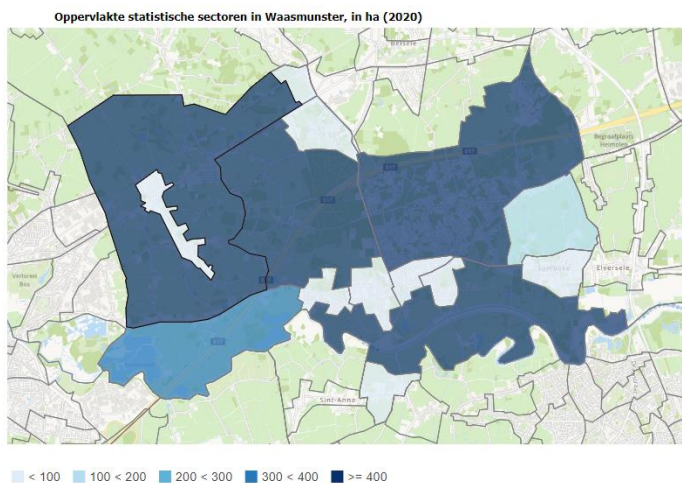

Milieu en klimaat

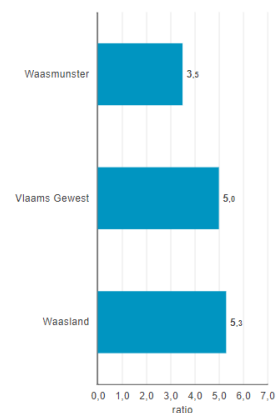
Ruimtegebruik

We bekijken in dit onderdeel onder andere het ruimtegebruik van de gemeente Waasmunster. Starten doen we met de verdeling van de bevolkingsdichtheid. De kaart hieronder beeldt deze verdeling af. Waasmunster, met zijn oppervlakte van 3200ha, telt 16 statistische sectoren. De bevolkingsdichtheid is binnen Waasmunster, in vergelijking met Vlaanderen of andere gemeenten uit het Waasland, eerder laag.

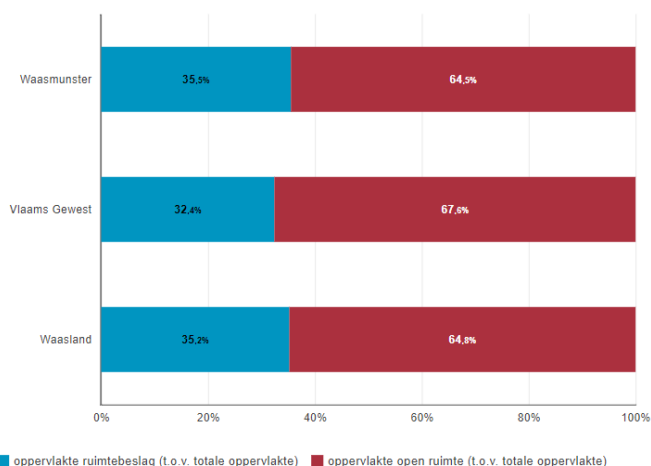
Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Bevolkingsdichtheid in Waasmunster, inwoners per ha (2023)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Ruimtebeslag en open ruimte, % t.o.v. totale oppervlakte (2022)

Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

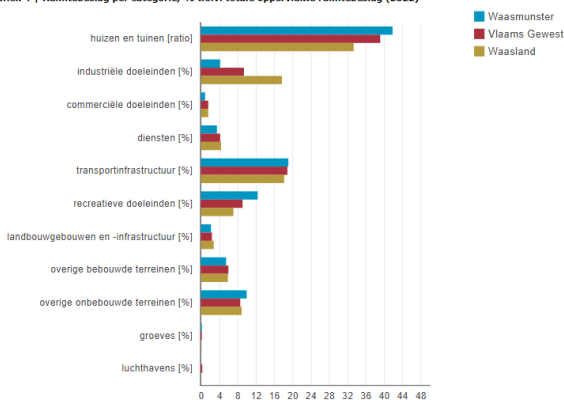
Deze lagere bevolkingsdichtheid vertaalt zich ook verder door naar een lagere verhardingsgraad. Deze volgt grotendeels de Vlaamse en Waaslandse tendensen en stabiliseerde de voorbije jaren.

Ruimtegebruik

Bekijken we de open ruimte en het ruimtebeslag meer in detail, zien we volgende kenmerken:

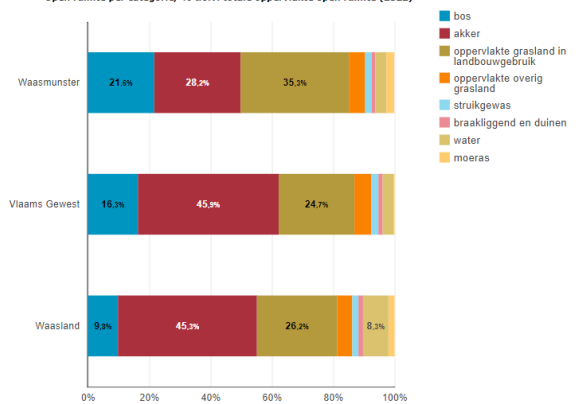
- ✓ Huizen en tuinen maken logischerwijs de grootste groep uit binnen het ruimtebeslag. Ze doen dit binnen Waasmunster proportioneel nog iets meer dan in Vlaanderen of binnen het Waasland
- ✓ Transportinfrastructuur, en terreinen voor recreatieve doeleinden, zijn de volgende categorieën die het meest ruimte beslagen in Waasmunster. Ze doen dit bovengemiddeld meer dan elders.
- ✓ Op de meeste andere categorieën scoort Waasmunster onder het gemiddelde.
- ✓ Binnen de open ruimte gaat de Waasmunsterse oppervlakte hoofdzakelijk naar grasland (gemiddeld meer dan elders). Ook bosgebied is meer vertegenwoordigd dan in Vlaanderen of het Waasland. Er zijn daartegenover minder akkers in Waasmunster.

Grafiek 4 | Ruimtebeslag per categorie, % t.o.v. totale oppervlakte ruimtebeslag (2022)

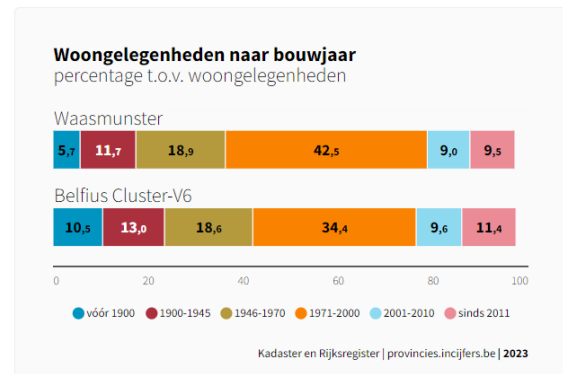
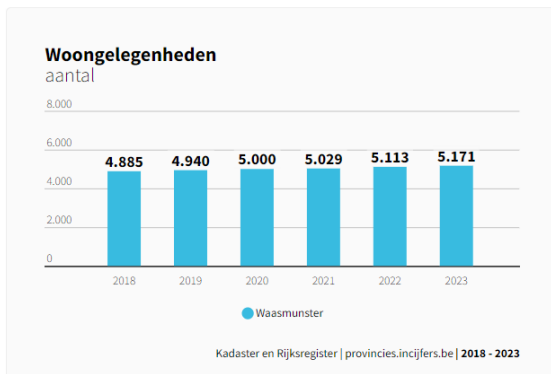
Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

Open ruimte per categorie, % t.o.v. totale oppervlakte open ruimte (2022)

Bron: Dep. Omgeving | provincies.incijfers.be

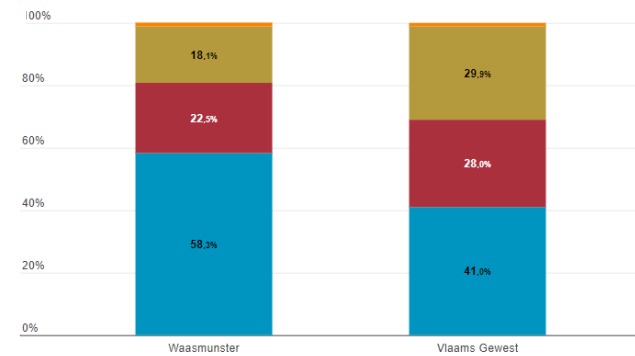
Zoals hierboven aangegeven zijn de woningen en tuinen de belangrijkste innemers van ruimte binnen Waasmunster. De evolutie van het aantal woongelegenheden is door de jaren heen stijgend. De belangrijkste bouwjaren van woningen in Waasmunster waren de jaren 1971-2000.

Ruimtegebruik

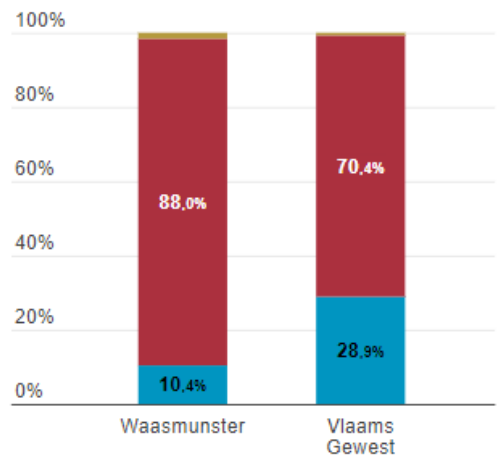
Kijken we nog iets dieper naar het woningenbestand van Waasmunster, dan merken we dat er relatief veel open bebouwingen zijn, en relatief weinig gesloten bouwvormen. Ook zijn er bovengemiddeld veel individuele woningen en weinig appartementen, in vergelijking met Vlaamse gemiddelden. Deze vaststellingen zijn gezien het landelijke karakter van Waasmunster uiteraard niet echt verrassend.

Grafiek 12 | Woongelegenheden in ééngezinswoningen naar bouwvorm, % t.o.v. woongelegenheden in ééngezinswoningen (2023)

- open bouwvorm (t.o.v. woongelegenheden in eengezinswoning)
- halfopen bouwvorm (t.o.v. woongelegenheden in eengezinswoning)
- gesloten bouwvorm (t.o.v. woongelegenheden in eengezinswoning)
- bouwvorm niet gekend (t.o.v. woongelegenheden in eengezinswoning)

Woongelegenheden met woonfunctie naar type, % t.o.v. woongelegenheden met woonfunctie (2023)

- appartementen
- individuele woningen
- collectieve woningen

Bron: Kadaster & Rijksregister | provincies.incijfers.be

Mobiliteit

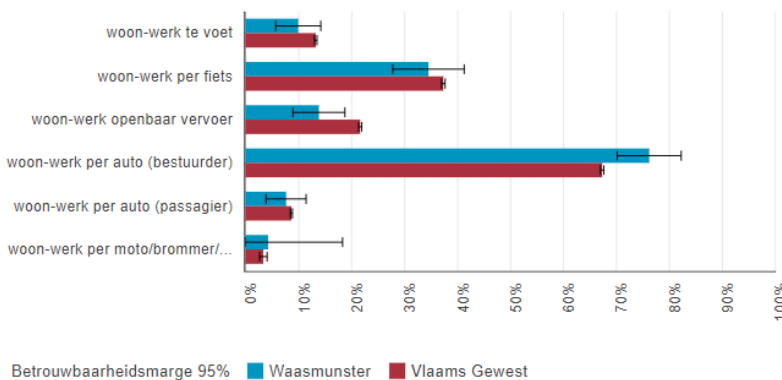
Op mobiliteitsvlak is de auto nog steeds koning in Waasmunster. Het aantal wagens per huishouden is hoger dan het gemiddelde voor het Waasland—en voor Vlaanderen, en neemt bovendien nog steeds toe. Dit in tegenstelling tot de tendens in het Waasland en de rest van Vlaanderen.

	Waasmunster		Vlaams Gewest		Waasland	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021
wagens [aantal]	5.755	6.093	3.165.467	3.257.570	136.128	141.216
huishoudens (telling voor wagenbezit) [aantal]	4.400	4.522	2.773.645	2.867.514	118.410	123.680
wagens per 100 huishoudens [per 100]	130,8	134,7	114,1	113,6	115,0	114,2

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

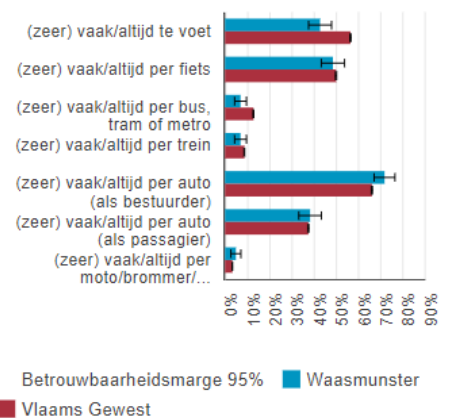
De aanwezigheid van de auto in Waasmunster vertaalt zich logischerwijs ook door naar een bovengemiddeld autogebruik, zo blijkt uit een (zij het iets wat verouderde) bevraging. Zowel voor woon-werk-verplaatsingen als vrijetijds-verplaatsingen gebruiken inwoners van Waasmunster vaker de auto, ten koste van alle andere mogelijke vervoersmiddelen.

Vervoersmiddelgebruik woon-werkpendel (2020), % uit bevraging

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

Vervoersmiddelgebruik vrije tijd (2020), % ('zeer) vaak of altijd'

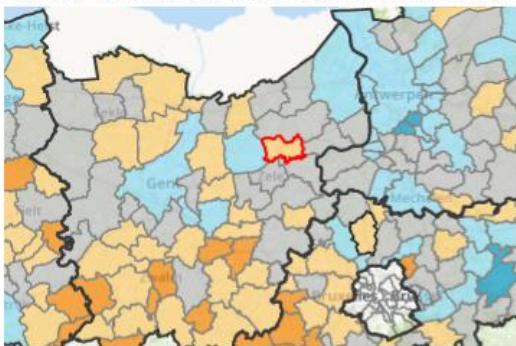

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

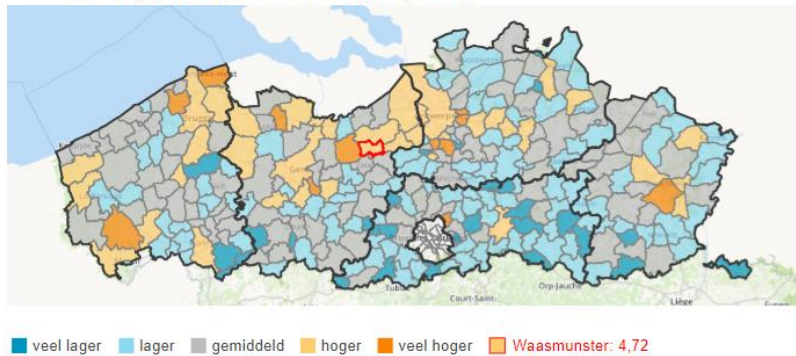
Mobiliteit

Plaatsen we de scores van Waasmunster in verband met verplaatsingsgedrag in een regionaal perspectief, dan zien we dat Waasmunster eerder een uitzondering vormt als het gaat over onduurzaam verplaatsingsgedrag. Een mogelijke verklaring is de manier waarop meer duurzame alternatieven, zoals fietsen, veilig kunnen worden gebruikt. Hoewel het aantal letselongevallen, op een corona-dip na, eerder stabiel blijft, kent Waasmunster een bovengemiddeld aantal van deze ongevallen. Ook op het subjectieve veiligheidsgevoel scoort Waasmunster slechter dan collegagemeenten uit dezelfde Belfius-cluster.

Duurzaam verplaatsingsgedrag bij korte afstanden in het Vlaams Gewest, % 'zelden of nooit' (2020, z-score)

Letselongevallen per 1.000 inwoners (2022, z-score)

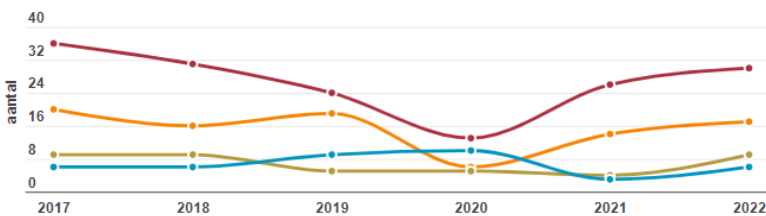

veel lager | lager | gemiddeld | hoger
 veel hoger | **Waasmunster: 13,9**

veel lager | lager | gemiddeld | hoger | veel hoger | **Waasmunster: 4,72**

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

Evolutie letselongevallen naar type voertuig in Waasmunster (2017-2022)

— verkeersongevallen met letsels met eerste weggebruiker fiets
 — verkeersongevallen met letsels met eerste weggebruiker personenauto
 — verkeersongevallen met letsels met tweede weggebruiker fiets
 — verkeersongevallen met letsels met tweede weggebruiker personenauto

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

Subjectieve verkeersveiligheid in buurt (enquête)

Waasmunster, percentage eens t.o.v. respondenten

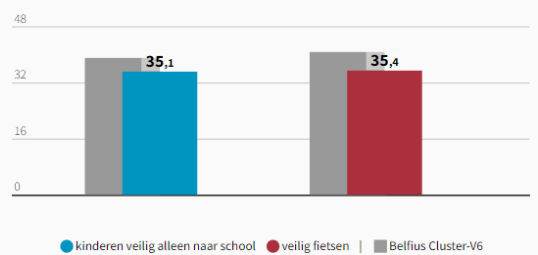
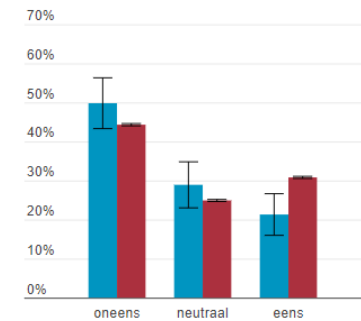

ABB | provincies.incijfers.be | 2020

Mobiliteit

Dezelfde bevraging uit 2020 leert ons ook dat Waasmunster volgens haar inwoners onder het gemiddelde scoort voor zowel het aanbod aan fietspaden en fietsstallingen, als de staat van de fietspaden en voetpaden. Nogmaals, de bevraging van ABB dateert van 2020 en is mogelijk wat verouderd. De achterstand is echter voldoende om aandacht te besteden aan deze inzichten. Een nieuwe bevraging, eventueel georganiseerd door het gemeentebestuur, dringt zich op.

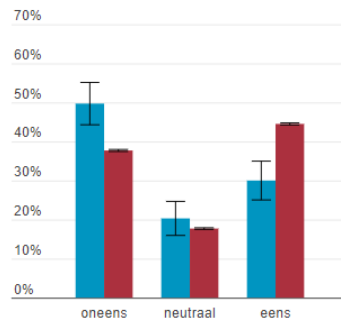
Voldoende fietsstallingen, % t.o.v. respondenten (2020)

Betrouwbaarheidsmarge 95% ■ Waasmunster ■ Vlaams Gewest

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

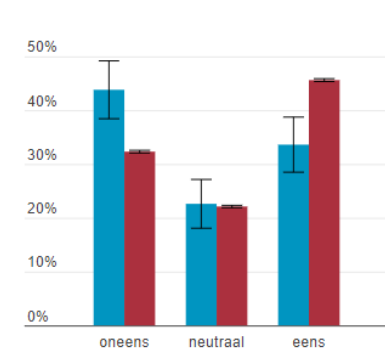
Voldoende fietspaden, % t.o.v. respondenten (2020)

Betrouwbaarheidsmarge 95% ■ Waasmunster ■ Vlaams Gewest

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

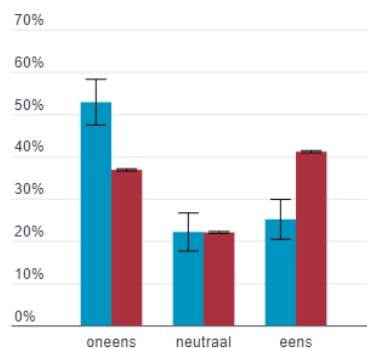
Voetpaden in goede staat, % t.o.v. respondenten (2020)

Betrouwbaarheidsmarge 95% ■ Waasmunster ■ Vlaams Gewest

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

Fietspaden in goede staat, % t.o.v. respondenten (2020)

Betrouwbaarheidsmarge 95% ■ Waasmunster ■ Vlaams Gewest

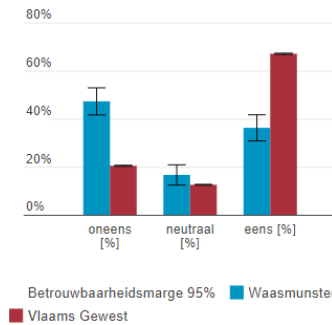
Bron: ABB | provincies.incijfers.be

Mobiliteit

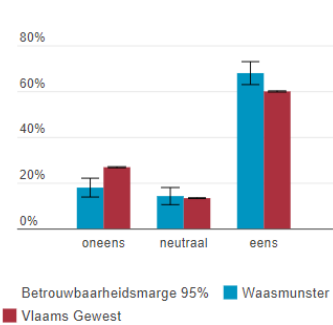
Tot slot leren we uit de bevraging dat de inwoners wel tevreden waren over het aanbod parkeerplaatsen, maar niet over het openbaar vervoer.

Voldoende openbaar vervoer (bus, tram, metro,...), % t.o.v. respondenten (2020)

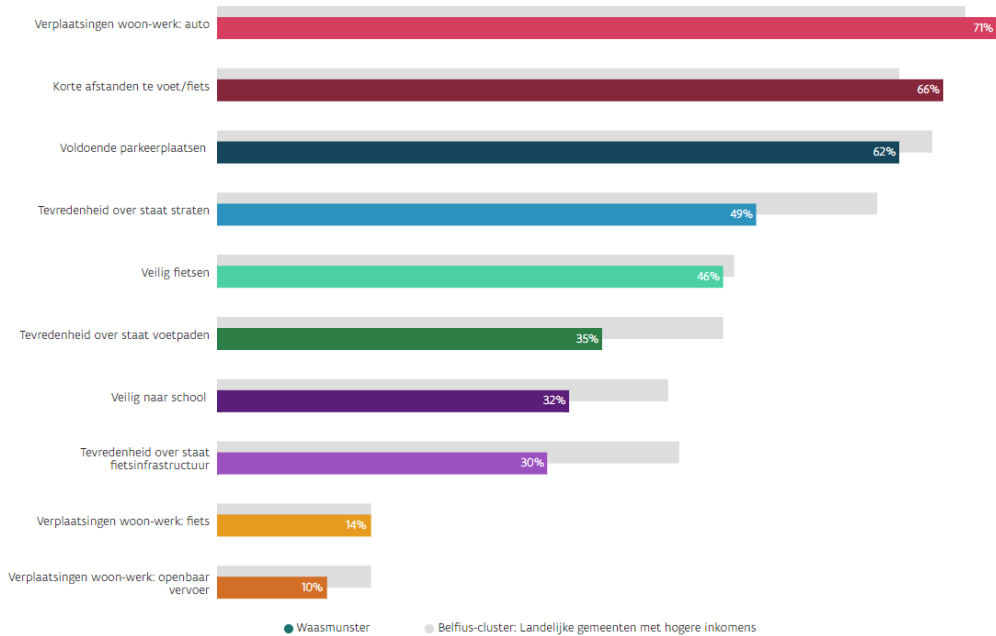
Bron: ABB | provincies.incijfers.be

Voldoende parkeerplaatsen voor bewoners, % t.o.v. respondenten (2020)

Bron: ABB | provincies.incijfers.be

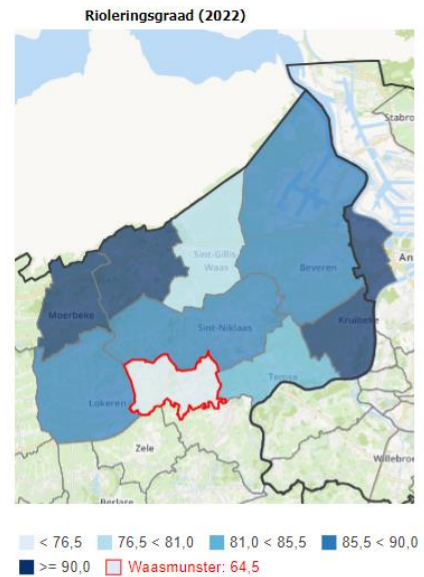
Bekijken we de resultaten van de burgerbevraging die ook in 2023 opnieuw werd uitgevoerd, dan zien we de tendensen worden bevestigd. Wel merken we, in vergelijking met vergelijkbare gemeenten uit de Belfius-cluster, dat Waasmunster iets beter scoort op verplaatsingen te voet of met de fiets. Op vlak van tevredenheid over de infrastructuur scoort Waasmunster nog steeds onder de norm.

Water en rioleringen

Een belangrijke parameter voor de behandeling water is uiteraard de rioleringsgraad. Een ondermaatse rioleringsgraad kan aanzienlijke investeringen met zich meebrengen voor lokale besturen.

Wanneer we de rioleringsgraad vergelijken met die van gelijkaardige landelijke gemeenten uit de Belfius-cluster, dan zien we dat we op het gemiddelde scoren.

Bron: VMM gemeente in cijfers | provincies.incijfers.be

Indicator ▾

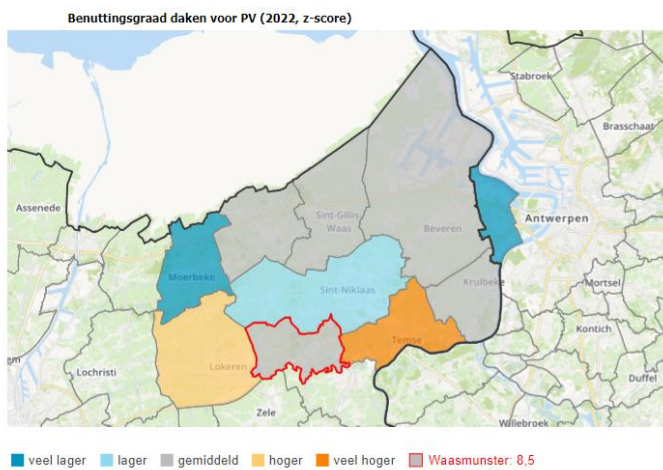
● Waasmunster ○ Belfius-cluster: Landelijke gemeenten met hogere inkomens | Vlaams Gewest

Uitvoeringsgraad riolering
(procent - register)

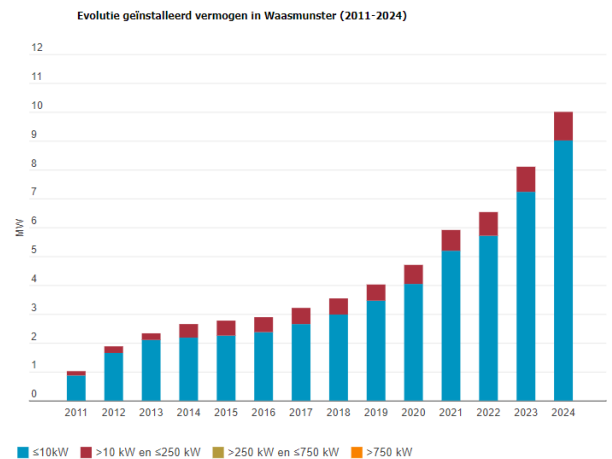

Zonnepanelen

Op vlak van zonne-energie scoort Waasmunster goed. Wanneer we de vergelijking maken tussen Waasmunster en andere gemeenten uit het Waasland op vlak van benuttingsgraad van daken, is de score eerder gemiddeld. We merken wel een sterk stijgende tendens in de evolutie van het geïnstalleerd vermogen. De combinatie van deze twee parameters maken dat er wel goed wordt gescoord, er nog steeds ruimte is om in de komende jaren te verbeteren.

Bron: VEKA en Fluvius | provincies.incijfers.be

Bron: VEKA en Fluvius | provincies.incijfers.be

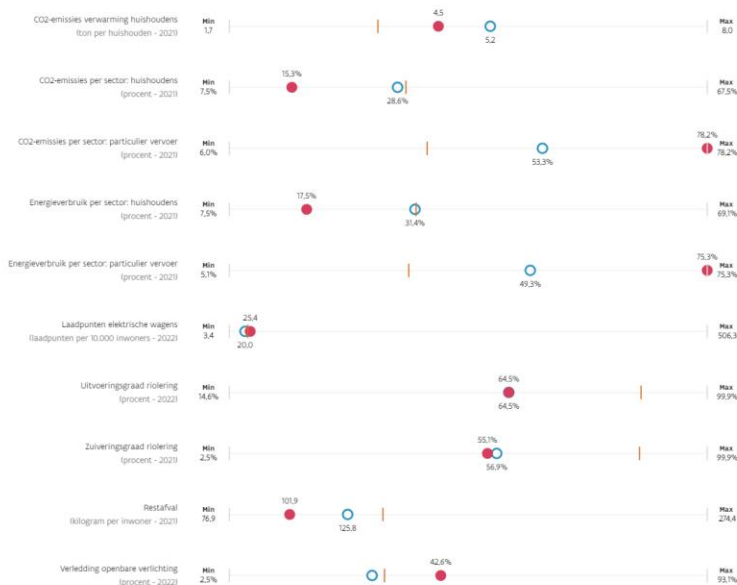
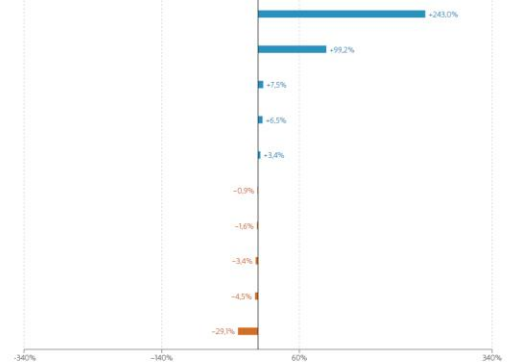
Klimaat-indicatoren

Tot slot nemen we nog een aantal samenvattende klimaat-gerelateerde indicatoren in ogenschouw, zoals deze worden gerapporteerd in de gemeente-stadmonitor. We vergelijken hierbij telkens de evolutie tussen 2020 en 2023, als hoe Waasmunster zich verhoudt tot Vlaanderen en tot andere, gelijkaardige gemeenten uit dezelfde Belfius-Cluster. Zonder de indicatoren één voor één te overlopen, kunnen we wel stellen dat Waasmunster bovengemiddeld goed scoort op de per inwoner ingezamelde kilo's restafval, en op het energiegebruik door de gezinnen. Aan het andere uiterste vinden we de eerder besproken rioleringsgraad terug. Door het bovengemiddelde gebruik van de auto's in Waasmunster wordt ook minder goed gescoord op de CO₂ emissies bij particulier vervoer.

Meest recente meetpunt versus drie jaar eerder

Laadpunten elektrische wagens (laadpunten per 10.000 inwoners)	+18,0	25,4 (2022)	7,4 (2019)
Verleiding openbare verlichting (procent)	-29,2%	42,6% (2022)	21,4% (2019)
Uitvoeringsgraad riolering (procent)	+4,5%	64,5% (2022)	60,0% (2019)
CO ₂ -emissies per sector: huishoudens (procent)	+0,9%	15,3% (2023)	14,4% (2018)
Energieverbruik per sector: huishoudens (procent)	+0,6%	17,5% (2023)	16,9% (2018)
Energieverbruik per sector: particulier vervoer (procent)	-0,7%	75,3% (2023)	76,0% (2018)
CO ₂ -emissies per sector: particulier vervoer (procent)	-1,2%	78,2% (2023)	79,4% (2018)
Zuiveringsgraad riolering (procent)	-2,0%	55,1% (2023)	57,0% (2018)
CO ₂ -emissies verwarming huishoudens (ton per huishouden)	-0,2	4,5 (2023)	4,7 (2018)
Restafval (kilogram per inwoner)	-41,8	101,9 (2023)	143,7 (2018)

Relative afname of toename

● Waasmunster ○ Belfius-cluster: Landelijke gemeenten met hogere inkomens | Vlaams Gewest

Conclusie

Mobiliteit:

Waasmunster scoort relatief slecht op duurzaam verplaatsingsgedrag, met een bovengemiddeld aantal letselongevallen en een lager veiligheidsgevoel onder de inwoners. Inwoners zijn ontevreden over het aanbod en de staat van fietspaden en voetpaden, en er is een tekort aan fietsenstallingen.

De tevredenheid over het parkeerbeleid is redelijk, maar het openbaar vervoer wordt als onvoldoende beoordeeld. Waasmunster scoort iets beter dan vergelijkbare gemeenten in voet- en fietsverplaatsingen, maar de infrastructuur blijft onder de norm.

Water en rioleringen:

Een belangrijke parameter voor de behandeling van (het thema) water is uiteraard de rioleringsgraad. Een vrij lage rioleringsgraad kan aanzienlijke investeringen met zich meebrengen voor lokale besturen.

Wanneer we de rioleringsgraad vergelijken met die van gelijkaardige landelijke gemeenten uit de Belfius-cluster, dan zien we dat we op het gemiddelde scoren.

Zonne-energie:

Waasmunster doet het goed op het gebied van zonne-energie, met een gemiddelde benuttingsgraad van daken vergeleken met andere gemeenten in het Waasland. Er is een stijgende trend in het geïnstalleerd vermogen, wat positieve vooruitzichten biedt.

Klimaat-indicatoren:

Waasmunster scoort goed op klimaatgerelateerde indicatoren zoals de hoeveelheid ingezameld restafval per inwoner en energieverbruik door huishoudens. Aan de andere kant blijven de CO₂-uitstoot door particulier vervoer en de lage rioleringsgraad aandachtspunten.

Samenvattend:

- ✓ Waasmunster scoort niet goed voor wat betreft de indicatoren verbonden aan SDG 6 'Schoon water en sanitair', met een relatief lage rioleringsgraad en een relatief hoog leidingwatergebruik.
- ✓ Voor de indicatoren onderliggend aan SDG12 'Verantwoorde consumptie en productie' scoort Waasmunster goed. Dit wordt vooral gedreven door een laag aantal kilo huishoudelijk afval.
- ✓ Voor SDG13 'klimaatactie' scoort Waasmunster eveneens onder het gemiddelde, met een hoge CO₂-emissie per huishouden en een lage lokale productie van hernieuwbare energie.
- ✓ Waasmunster scoort relatief gemiddeld tot goed op de indicatoren die onderliggend zijn aan SDG 15 'Leven op het land'.

DE MEERMIN

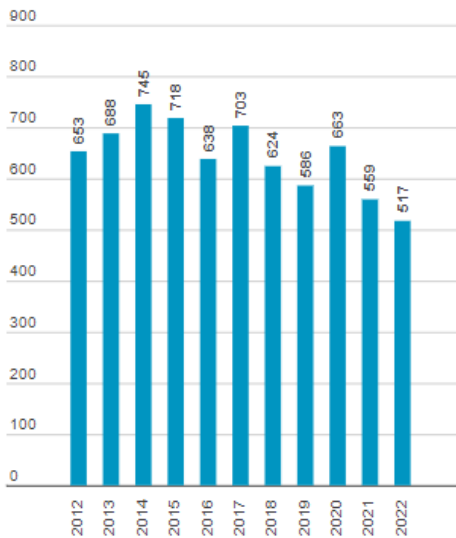
Veiligheid en sterke publieke instellingen

Veiligheid

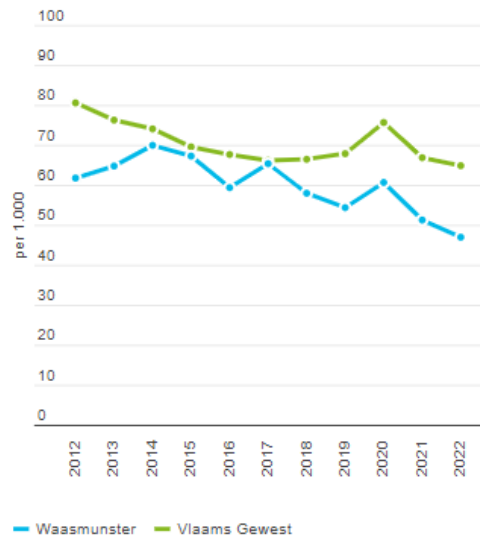
Over het algemeen is Waasmunster een relatief veilige gemeente, met een afnemend aantal geregistreerde misdrijven, dat sowieso al lager ligt dan het Vlaamse gemiddelde per 1000 inwoners. Informatief geven we ook de verdeling van de geregistreerde misdrijven over verschillende categorieën mee.

Evolutie geregistreerde misdrijven in Waasmunster (2012-2022)

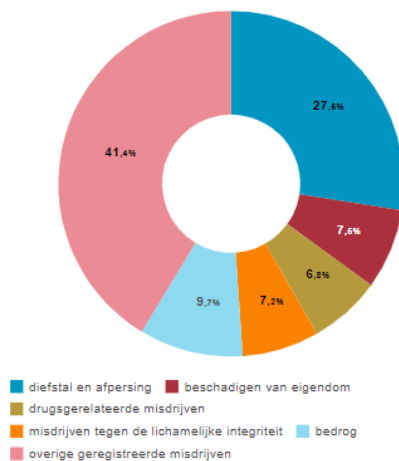
Bron: Federale Politie | provincies.incijfers.be

Evolutie geregistreerde misdrijven, per 1.000 inwoners (2012-2022)

Bron: Federale Politie | provincies.incijfers.be

Types van geregistreerde misdrijven in Waasmunster, % t.o.v. totaal geregistreerde misdrijven (2022)

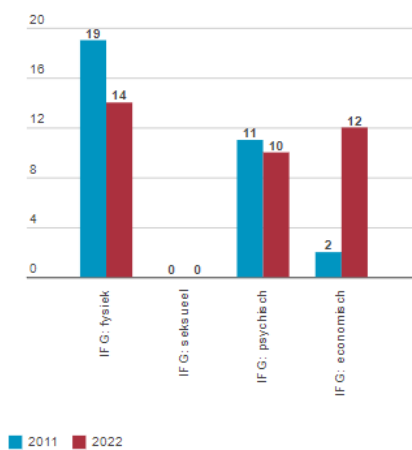

Bron: Federale Politie | provincies.incijfers.be

Veiligheid

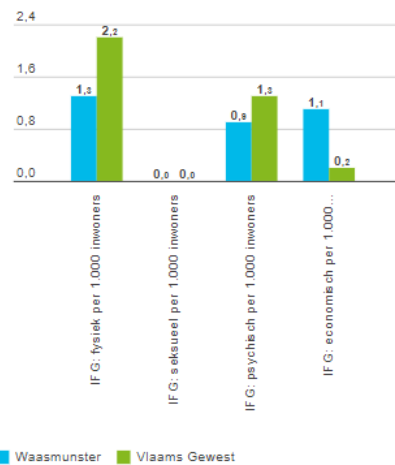
Hoewel Waasmunster over alle types misdrijven lager scoort dan wat we elders noteren, vormt het intrafamiliaal geweld, en dan in het bijzonder het economisch intrafamiliaal geweld, een uitzondering. Onder dit type geweld verstaan we geen beheer over zijn/haar eigen loon krijgen, of geen of onvoldoende huishoudgeld ontvangen. We zagen in deze categorie een sterk toename tussen 2021 en 2022, die zich meteen ook doorvertaalt naar een relatief hoge statistiek per 1000 inwoners voor Waasmunster in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde.

Evolutie CF intrafamiliaal geweld in Waasmunster (2011-2022)

Bron: Federale Politie | provincies.incijfers.be

Types intrafamiliaal geweld, per 1.000 inwoners (2022)

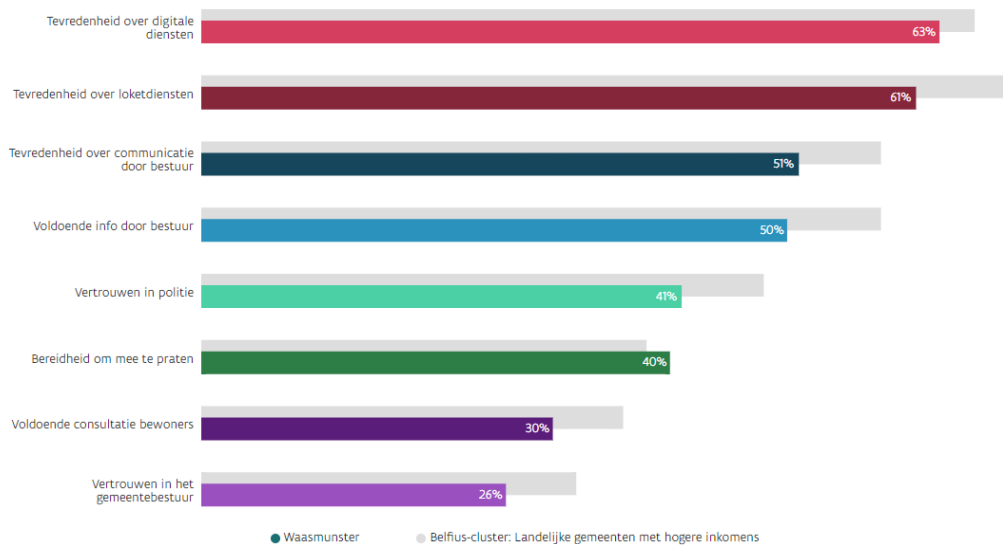

Bron: Federale Politie | provincies.incijfers.be

Bestuur

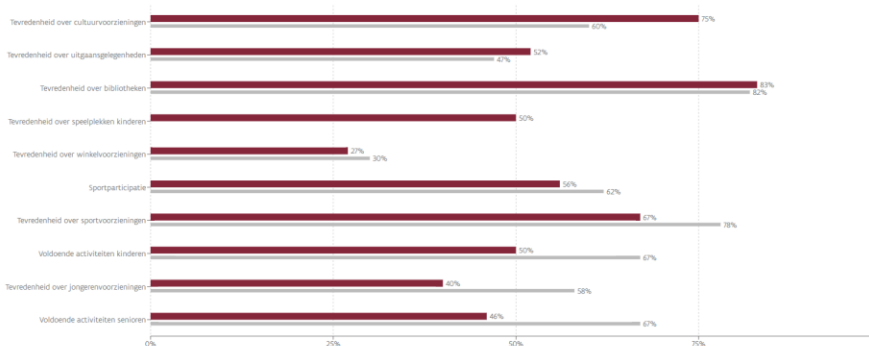
We bespreken de werking van het gemeentebestuur van Waasmunster hoofdzakelijk in het gedeelte rond de interne analyse dat verder volgt. Wel hernemen we hieronder een aantal resultaten uit de eerder besproken burgerbevragingen, uitgevoerd en gerapporteerd in het kader van de gemeente-stadsmonitor. Hierin zien we een relatieve ontevredenheid van de burger over de dienstverlening van Waasmunster, wanneer we deze vergelijken met de scores van gelijkaardige gemeenten uit dezelfde Belfius-cluster.

Ondanks een (ver)sterk(t) aanbod zijn inwoners van Waasmunster volgens de laatste peiling, die weliswaar een beperkt bereik had, minder tevreden dan drie jaar terug over de organisatie van activiteiten voor onder andere jongeren, kinderen, en senioren. Wel wordt dankzij het vernieuwde vrijetijdscentrum een zeer sterk cultuuraanbod gepercipieerd door de bevolking.

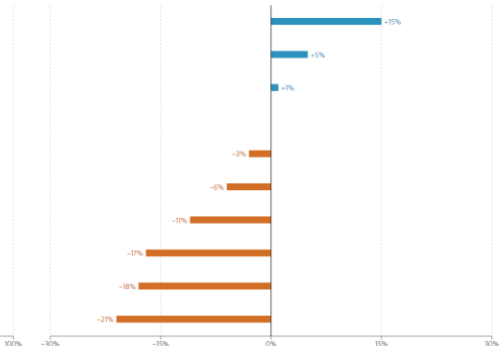

● Waasmunster ● Belfius-cluster: Landelijke gemeenten met hogere inkomens

2023 versus 2020

Afname of toename t.o.v. 2020

Conclusie

Veiligheid:

Waasmunster wordt beschouwd als een relatief veilige gemeente met een dalend aantal geregistreerde misdrijven, wat lager ligt dan het Vlaamse gemiddelde per 1.000 inwoners.

Een uitzondering op de lage criminaliteitscijfers is het intrafamiliaal geweld, met name economisch intrafamiliaal geweld, dat in 2022 een sterke toename kende en relatief hoog scoort in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde.

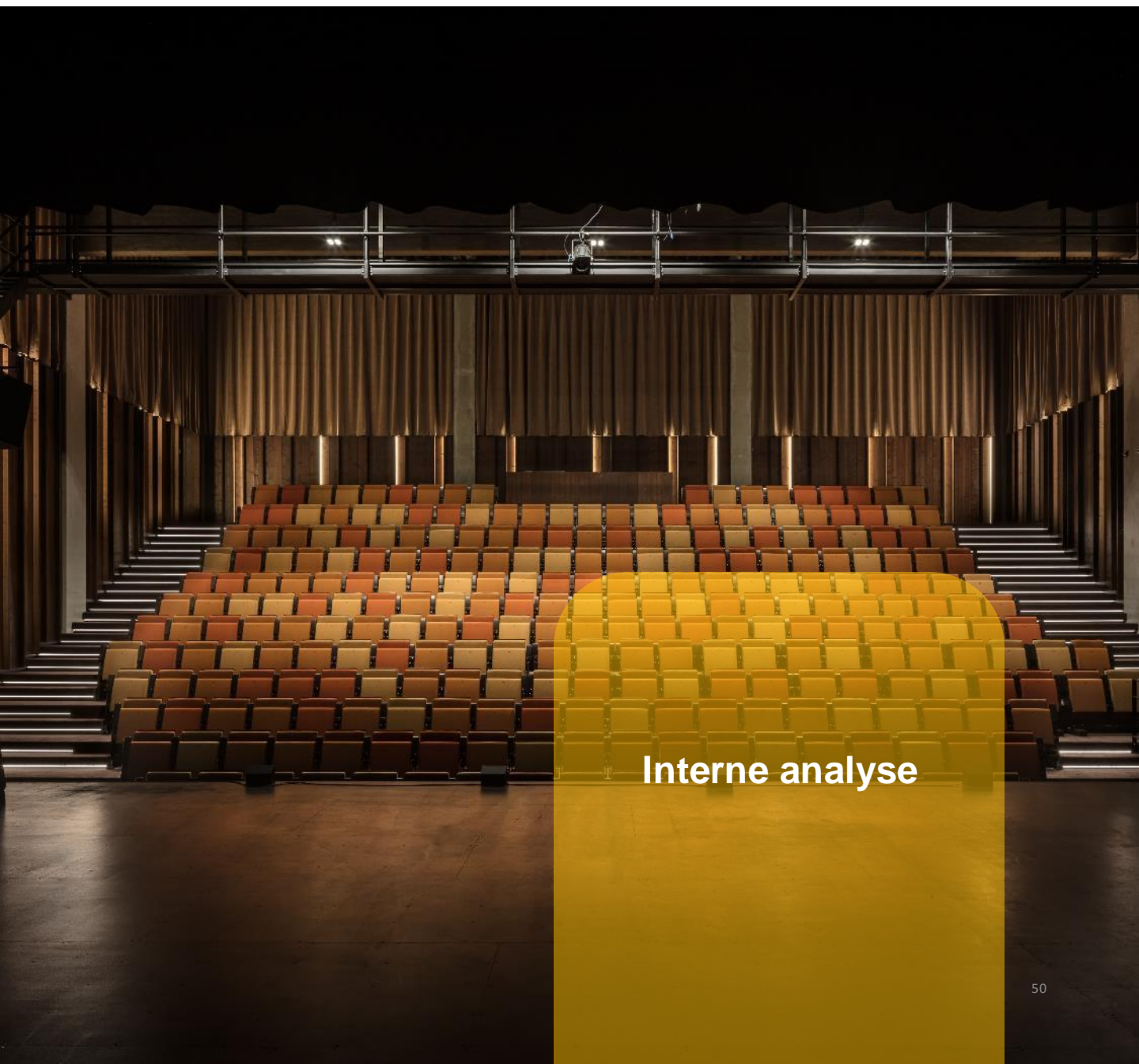
Bestuur:

Uit burgerbevragingen blijkt dat de inwoners van Waasmunster minder tevreden zijn over de gemeentelijke dienstverlening in vergelijking met vergelijkbare gemeenten.

De tevredenheid over de organisatie van activiteiten voor jongeren, kinderen en senioren is afgenomen ten opzichte van drie jaar geleden, ondanks het versterkt aanbod.

Desondanks wordt het vernieuwde vrijetijdscentrum zeer positief gewaardeerd door de bevolking, wat bijdraagt aan een sterk cultuuraanbod in de gemeente.

Samenvattend scoort Waasmunster relatief goed op de indicatoren onderliggend aan SDG 16 'Vrede, Justitie en Sterke Publieke Diensten'.

Interne analyse

Interne organisatie

Missie en Visie

De missie en visie van onze organisatie vormen de basis van al onze activiteiten en dienen als kompas voor de richting die we willen uitgaan. Deze zijn echter nog te formuleren om duidelijkheid te verschaffen over onze lange termijndoelen en de waarden die we nastreven.

Het opstellen van het meerjarenplan is een organisatie-brede oefening waarbij alle diensten actief betrokken zijn. Dit proces zorgt ervoor dat er draagvlak ontstaat en dat de specifieke noden en acties van iedere dienst in het plan worden opgenomen. De opmaak van het meerjarenplan wordt dan ook gezien als een collectieve verantwoordelijkheid, waarin iedere dienst bijdraagt aan de strategie en uitvoering van de geplande acties.

Zodra het meerjarenplan is opgesteld, wordt het breed gepresenteerd aan al het personeel. Dit vergroot de betrokkenheid binnen de organisatie en zorgt ervoor dat iedereen goed geïnformeerd is over de strategische prioriteiten en de rol van hun eigen dienst hierin. De meeste actiepunten uit het meerjarenplan zijn nauw verbonden aan de operationele werkzaamheden van de verschillende diensten, wat een duidelijke vertaling van de strategische doelen naar concrete acties mogelijk maakt.

Er heerst een relatief grote betrokkenheid bij het vormgeven en uitvoeren van de strategie, wat de kans op succesvolle implementatie van het meerjarenplan aanzienlijk vergroot. Deze werkwijze benadrukt het belang van samenwerking tussen de verschillende diensten en zorgt ervoor dat de organisatie als geheel sterker wordt in het realiseren van haar doelen.

Interne organisatie

Structuur en processen

Een recente audit uitgevoerd door Audit Vlaanderen beoordeelt de globale maturiteit van de organisatiebeheersing als een "gedefinieerd systeem" (niveau 3), wat aangeeft dat we een goed kader hanteren dat juist wordt toegepast. Dit geldt ook voor de thema's personeelsbeleid, ICT, en facilitaire middelen. Deze maturiteitsbeoordeling is een indicatie van de consistentie en effectiviteit van de beheersing van risico's binnen de organisatie.

De herwerking van het organogram is noodzakelijk om de werking van de organisatie verder te optimaliseren. Nu de integratie van de gemeente en het OCMW is afgerond, zien we diverse opportuniteiten om efficiëntiewinsten te realiseren. Door deze integratie kunnen processen gestroomlijnd worden en ontstaat er ruimte om taken efficiënter te organiseren. Een uitbreiding van het kader moet overwogen worden, aangezien dit essentieel is om de kerntaken blijvend uit te voeren, vooral met het oog op het voorzien van backups in cruciale diensten. Hoewel de éénmansdiensten zijn weggewerkt, bestaan er nog enkele éénmansfuncties die extra ondersteuning kunnen vergen om de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen.

In het kader van procesmanagement is het belangrijk dat de sleutelprocessen van de organisatie in kaart worden gebracht, met specifieke aandacht voor processen met hoge risico's, zoals financiële, fraudegevoelige en continuïteitsbedreigende processen. Momenteel is de uitwerking van deze processen sterk dienstgebonden en hangt veel af van de betrokken medewerkers. Al voldoen we momenteel aan de vereisten van Audit Vlaanderen, blijft dit voor het managementteam een belangrijk aandachtspunt.

Interne organisatie

Informatie en communicatie

We trachten de burger te bereiken door middel van de klassieke communicatiekanalen, en via sociale media. Op dit moment communiceren we via sociale media niet specifiek naar doelgroepen.

Er is geen echte communicatiestrategie, en er zijn momenteel slechts beperkte communicatietools, die door de verschillende diensten kunnen worden gebruikt, zoals draaiboeken of huisstijldocumenten, waardoor de diensten vaak op zichzelf zijn aangewezen voor het voeren van communicatie. Gezien deze dateren van 2016, is het sterk aangewezen de huisstijl te actualiseren, en de website en de infoborden te vernieuwen.

We hebben baat bij een goed werkend klantenbeheerssysteem. Dit is een software die bedrijven helpt om al hun individuele interacties en relaties met klanten op één centrale plek te beheren. Het doel is om klantinformatie beter te organiseren, communicatie te verbeteren en de klanttevredenheid te verhogen.

Een verdere digitalisering van de dienstverlening is nodig, maar tegelijkertijd is het belangrijk aandacht te besteden aan doelgroepen die minder onderlegd zijn om hiervan gebruik te maken.

Interne organisatie

Samenwerken en netwerken

Relatie met politiek

Bij de start van elke legislatuur worden de respectieve opdrachten van de administratie en politieke actoren duidelijk geregeld, onder andere door middel van een afsprakennota. Deze afsprakennota bestaat en zorgt voor een goede relatie en samenwerking met de politieke vertegenwoordigers. Schepenen zijn nauw betrokken, maar gedragen zich zelf niet als diensthoofden. Ambtelijke aangelegenheden blijven strikt binnen het ambtelijke domein.

De afspraken tussen de administratie en politieke actoren worden regelmatig geëvalueerd, en de organisatie beschikt over deontologische codes die gelden voor zowel personeel als mandatarissen. Communicatie over deze afspraken wordt regelmatig herhaald, en er zijn geen zware deontologische inbreuken gemeld.

Samenwerking met intercommunales

Interwaas, de streekintercommunale, neemt bepaalde taken over van de gemeente. Binnen het Waasland behoort onze gemeente tot de kleinere gemeenten, wat risico's met zich meebrengt. Grotere gemeenten zouden bepaalde taken terug kunnen overnemen van de intercommunale, waardoor haar werking wordt uitgehouden. Principieel staan we achter een goed werkende intercommunale die ondersteuning biedt en haar taken uitvoert, met de nodige aandacht voor de kleinere gemeenten.

De gemeente onderzoekt actief of samenwerking met andere lokale besturen en intercommunales efficiëntievoordelen oplevert. Afgesproken samenwerkingen met andere besturen worden goed opgevolgd, en de organisatie zorgt ervoor dat gemeenteraad goed geïnformeerd blijft over intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Interne organisatie

We staan als organisatie op verschillende vlakken goed gepositioneerd, maar er zijn belangrijke stappen nodig om verdere vooruitgang te boeken. Een sterke basis is gelegd bij de ontwikkeling van het vorige meerjarenplan, dat inzet op een organisatie-brede betrokkenheid en samenwerking. Ook voor de opmaak van het volgende meerjarenplan is dit een ambitie, die al tot uiting kwam bij de opmaak van deze omgevingsanalyse. Hoewel er een goed functionerend kader is voor risico- en procesbeheersing, zoals bevestigd door een recente audit.

De integratie van het OCMW met de gemeente heeft gezorgd voor efficiëntiewinsten, maar het is duidelijk dat een herziening van het organogram noodzakelijk is om het potentieel volledig te benutten. Een uitbreiding van het personeelskader is daarbij een mogelijke oplossing om de continuïteit van cruciale diensten te waarborgen.

Op het gebied van communicatie en digitalisering blijft er ruimte voor groei. De huidige communicatiestrategie en tools zijn beperkt en kunnen worden verbeterd om de verschillende doelgroepen beter te bereiken. Daarnaast is een verdere digitalisering van de dienstverlening essentieel, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen en zij die minder digitaal vaardig zijn.

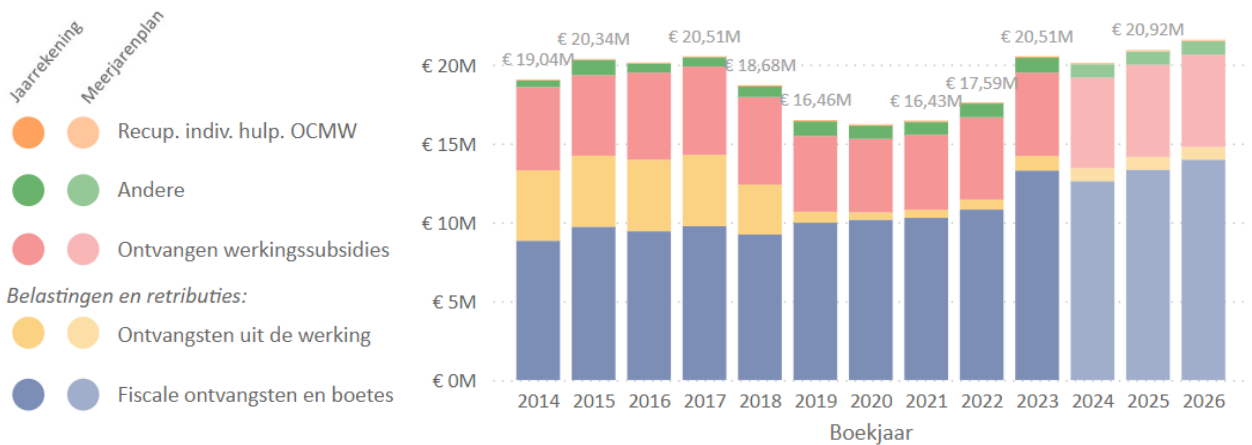
Tot slot zijn de relaties met politieke actoren en intercommunales over het algemeen goed gestructureerd en worden afspraken regelmatig geëvalueerd. Er liggen echter risico's in de afhankelijkheid van intercommunales, vooral gezien het feit dat Waasmunster een van de kleinere gemeenten in de regio is. Om deze risico's te matigen, blijft samenwerking met andere lokale besturen een belangrijke strategie.

Financieel beheer

Exploitatieontvangsten

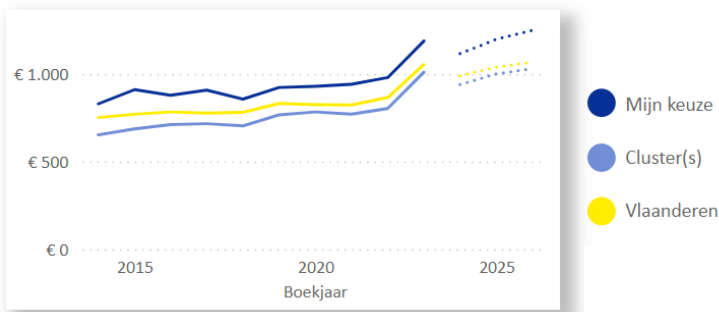
Voor het bespreken van de financiële situatie van Waasmunster starten we langs de ontvangstenzijde, en meer bepaald langs de kant van de **exploitatieontvangsten**. We bekijken de ontvangsten steeds afgezet ten opzichte van het aantal inwoners, om zo een vergelijking te kunnen maken met andere gemeenten uit dezelfde Belfius-cluster, en Vlaamse gemiddelden.

De belangrijkste exploitatieontvangsten van Waasmunster zijn uiteraard werkingssubsidies ontvangen van hogere overheden, en eigen fiscaliteit en boetes. We merken een stijgende tendens op binnen de exploitatieontvangsten, vooral gedreven door een toename van de fiscale ontvangsten en boetes.

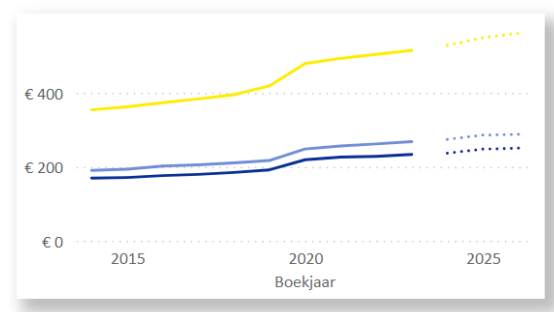

Zowel op het vlak van fiscale ontvangsten, als op het vlak van inkomsten uit het gemeentefonds, volgt Waasmunster de Vlaamse tendens (die ook zichtbaar is voor de Belfius-cluster). Wel ontvangt Waasmunster uit het gemeentefonds structureel minder inkomsten dan het Vlaamse gemiddelde, en dan de collega-gemeenten uit dezelfde cluster.

FISCALE ONTVANGSTEN EN BOETES / per inwoner

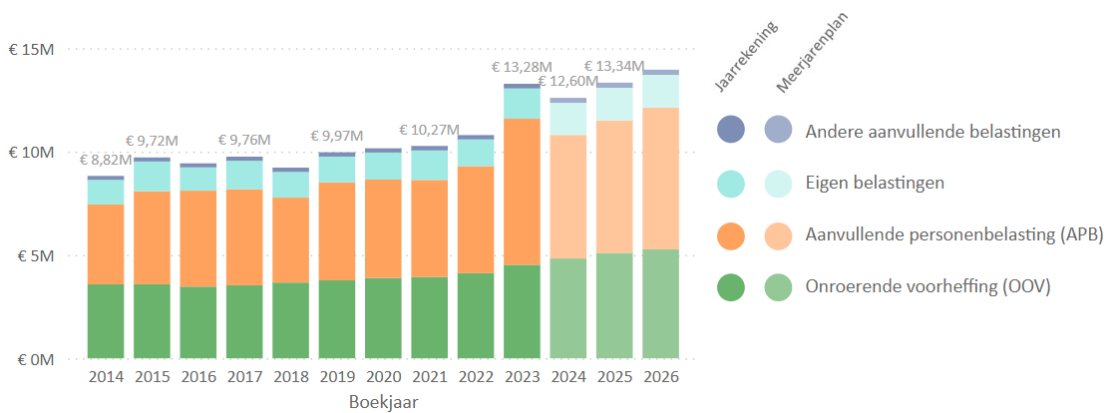
GEMEENTEFONDS / per inwoner

Financieel beheer

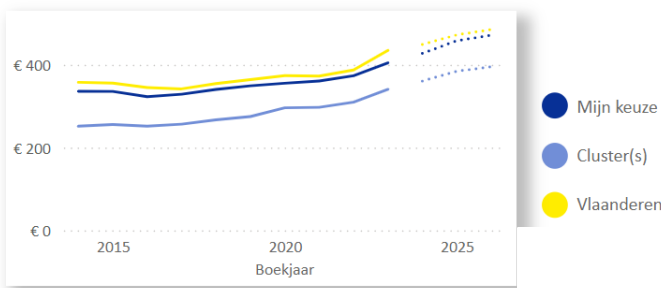
Exploitatieontvangsten

Binnen de eigen fiscaliteit nemen de inkomsten uit aanvullende personenbelasting de bovenhand in vergelijking met de inkomsten uit onroerende voorheffing.

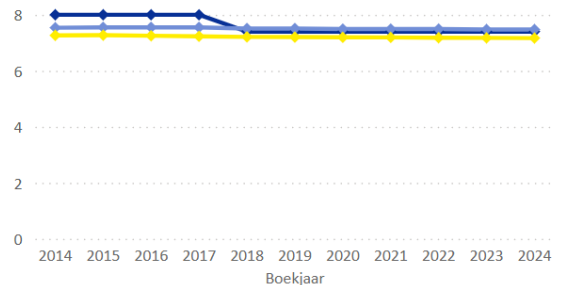
Waasmunster scoort bovengemiddeld voor wat betreft inkomsten uit fiscale ontvangsten. We zoeken naar oorzaken binnen de twee belangrijkste categorieën van fiscale inkomsten. Kijken we naar de ontvangen OOV per inwoner, dan zien we dat deze merklijker hoger liggen dan het het clustergemiddelde (en het Vlaamse gemiddelde benadert). We merken een gemiddeld tarief APB op binnen Waasmunster, in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde en het clustergemiddelde. Het tarief staat momenteel vastgesteld op 7,4%. Kijken we naar buurgemeenten dan merken we gelijkaardige tarieven op bij Sint-Niklaas (7,5%), Temse (8%), en Zele (7,8%). Dat de inkomsten uit APB hoger liggen, kan dan ook worden verklaard eerder door de belastbare basis, dan door de aanslagvoet.

ONTVANGSTEN OOV / per inwoner

Aanvullende personenbelasting (APB)

(gemiddelde, indien meer dan 1 grondgebied)

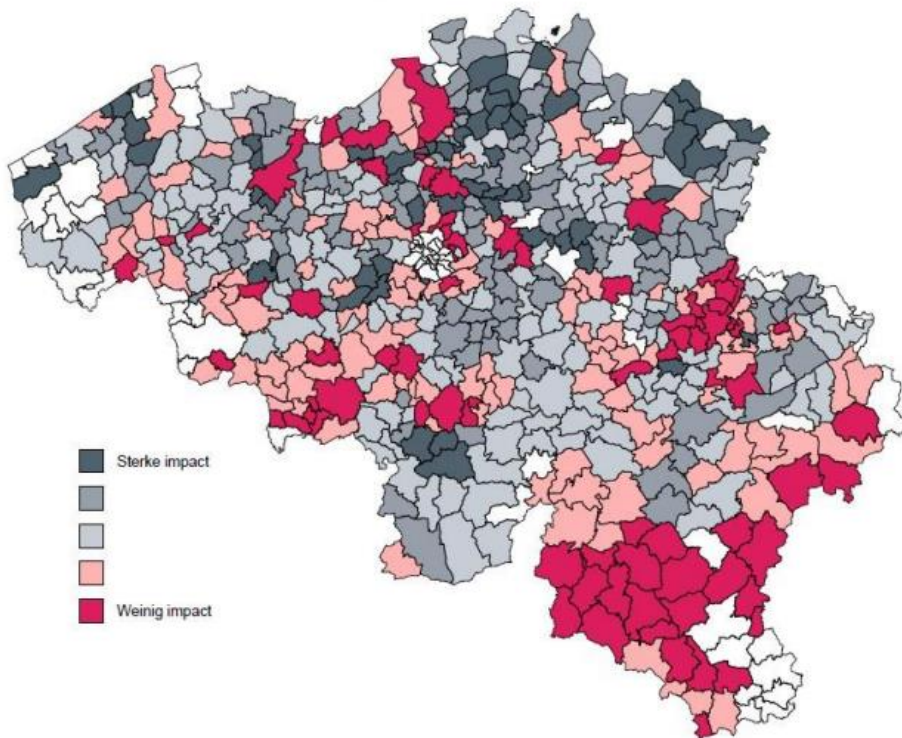

Financieel beheer

Exploitatieontvangsten

Kijken we naar de toekomst van de exploitatieontvangsten afkomstig uit APB, dan moeten we rekening houden met de mate waarin de bevolking van Waasmunster vergrijsd. Brengen we deze parameter in rekening, alsook het gewicht van de APB in de totale ontvangsten, dan verwacht Belfius een sterke impact voor de inkomsten van Waasmunster.

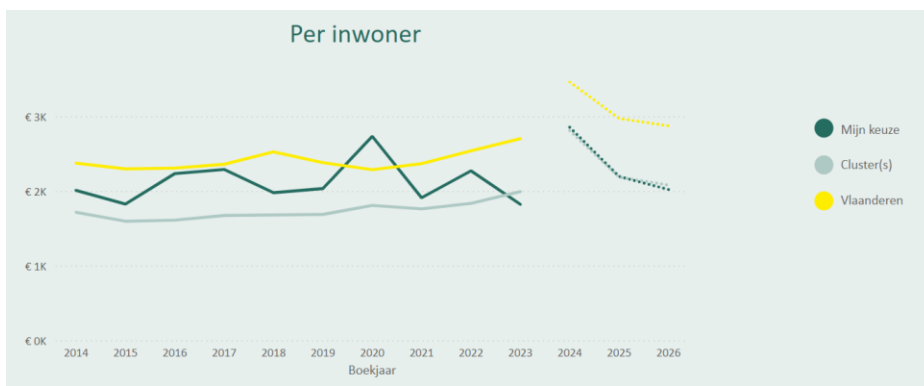
Gradatie van de impact die de demografische evolutie heeft op de APB tegen 2030
(rekening houdend met het huidige gewicht van de APB in de gemeente-ontvangsten)

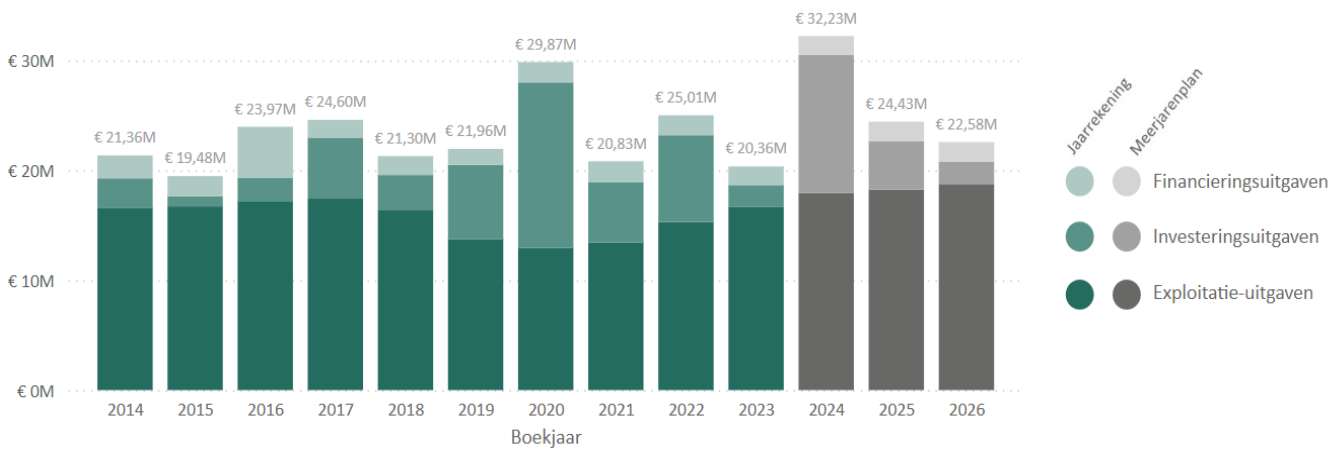
Financieel beheer

Uitgaven

Langs de uitgavenkant zien we dat we in het geheel relatief minder uitgeven per inwoner dan het Vlaamse gemiddelde, maar meer uitgeven dan het clustergemiddelde (dat wel wordt benaderd).

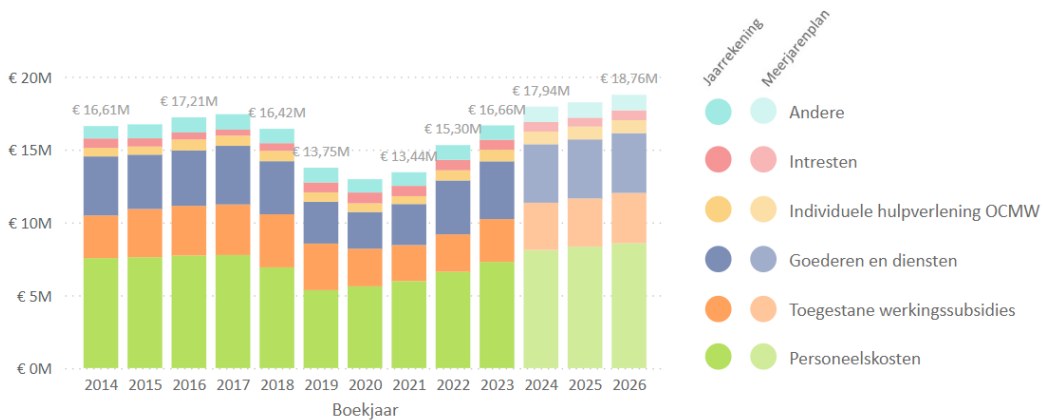
Geven we bovengemiddeld uit, zoals dat het geval was in 2020, dan worden deze uitgaven vooral gedreven door investeringen.

Financieel beheer

Uitgaven

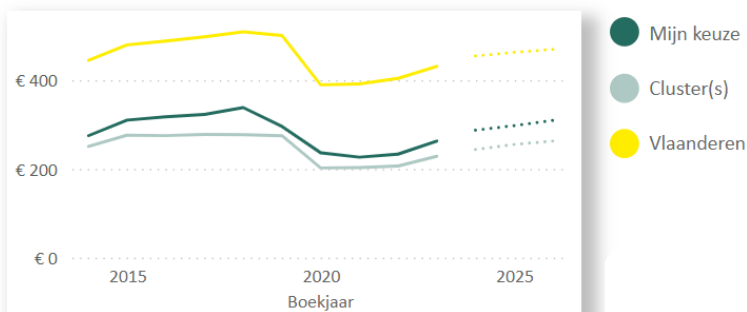
Een gedetailleerder inzicht in de exploitatie-uitgaven leert ons dat de personeelskosten de belangrijkste uitgavenpost is. In lijn met alle regionale en Vlaamse tendensen neemt het belang van deze post ook toe. Verder zien we min of meer stabiliteit in de grootte van de verschillende uitgavenposten.

Bovenstaande grafiek bespreekt ook de evolutie van de toegestane werkingssubsidies. Deze subsidies betreffen de tussenkomsten van het bestuur in de werking van andere besturen en verenigingen (politiezone, kerkfabriek, autonoom gemeentebedrijf, subsidies aan sport- en cultuurverenigingen,...). Waasmunster geeft iets meer budget uit per inwoner voor wat betreft werkingssubsidies voor de politiezone dan collega's uit dezelfde cluster. Ook voor de hulpverleningszones is dit het geval. Waasmunster geeft gemiddeld ook meer geld uit als het gaat om de ondersteuning van kerkfabrieken, in vergelijking met gelijkaardige gemeenten uit dezelfde Belfius-cluster (en scoort boven het Vlaamse gemiddelde).

De gedetailleerde bespreking van de uitgaven inzake personeel bewaren we voor de uitgebreide bespreking van dit thema verder in het rapport.

TOEGESTANE WERKINGSSUBSIDIES / per inwoner

Financieel beheer

Uitgaven

De taartdiagrammen rechts op deze pagina geven een uitsplitsing van de exploitatie uitgaven naar beleidsdomein voor Waasmunster, de Belfius-cluster, en Vlaanderen.

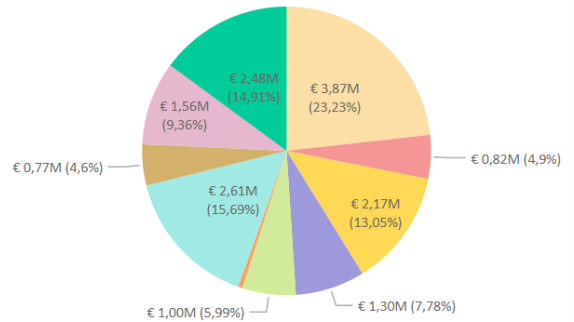
We merken hierbij op dat we minder dan gemiddeld uitgeeft in zorg en opvang dan de cluster en Vlaanderen. Ook voor Leren en onderwijs lijkt dit het geval te zijn, al heeft dit vooral te maken met de boekhoudkundige verwerking van de cijfers. Waasmunster investeert sterk in de uitgavenpost.

Voor cultuur en vrije tijd, financieringsuitgaven (rentelasten), uitgaven inzake veiligheidszorg, en verplaatsen en mobiliteit geven we dan weer bovengemiddeld uit.

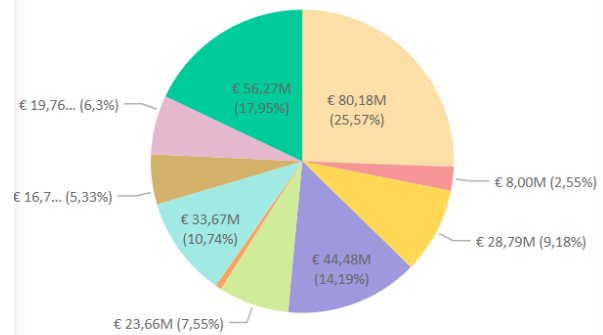
Voor algemeen bestuur, natuur en milieubeheer, veiligheidszorg (ten opzichte van de cluster), en wonen en ruimtelijke ordening, geven we eerder gemiddeld geld uit

● Algemeen bestuur	● Ondernemen en werken
● Algemene financiering	● Veiligheidszorg
● Cultuur en vrije tijd	● Wonen en ruimtelijke ordening
● Leren en onderwijs	● Zich verplaatsen en mobiliteit
● Natuur en milieubeheer	● Zorg en opvang

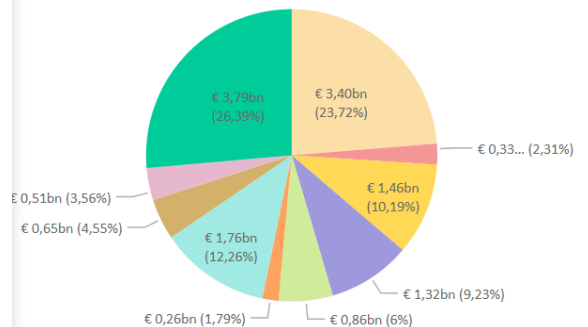
Mijn keuze

Cluster

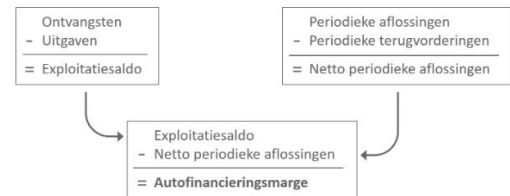
Vlaanderen

Financieel beheer

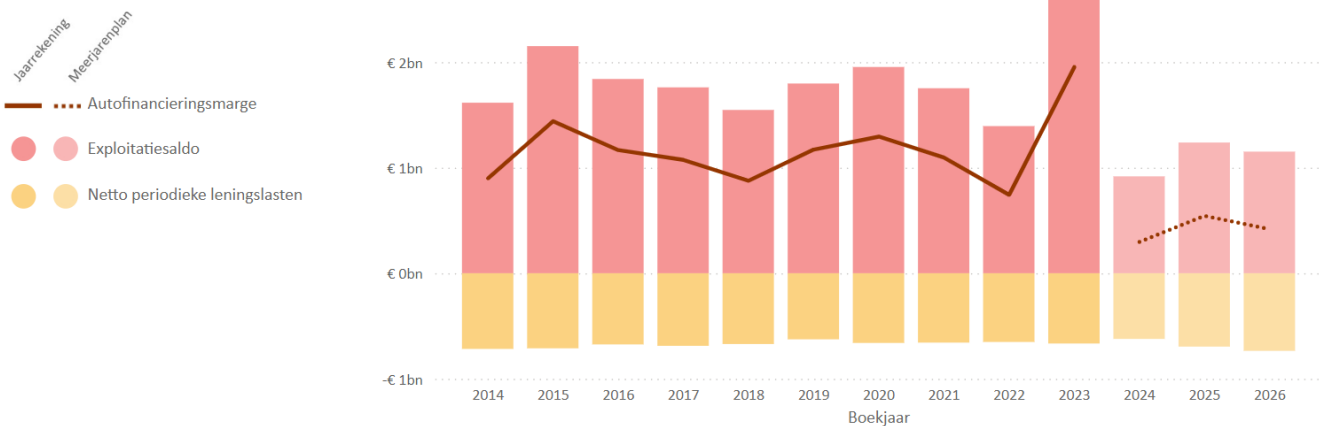
Evenwicht & schuld

Bekijken we de financiële evenwichten van Waasmunster, dan zien we een stabiel exploitatiesaldo over de jaren heen, met een eveneens stabiele autofinancieringsmarge tot gevolg. De AFM is wat overblijft van alle courante inkomsten, nadat alle courante uitgaven zijn betaald (inclusief aflossingen van leningen dus, tegenstelling tot het exploitatiesaldo). De autofinancieringsmarge per inwoner blijft wel lager dan het cluster- en Vlaams gemiddelde. Dit heeft te maken met enerzijds hoge uitvoeringsgraden van de budgetten, alsook met relatief hoge netto periodieke leninglasten. Deze blijven echter stabiel doorheen de voorbije jaren en zijn niet gestegen. Het gaat om leningen die het bestuur kon afsluiten aan lage vaste rentes (te merken aan financieringslasten die eerder gemiddeld zijn ondanks de hoge leninglast).

We beschouwen de schuldsituatie van Waasmunster momenteel dan ook als zijnde gezond.

Mijn keuze € 3bn

Financieel beheer

Conclusie

Waasmunster bevindt zich in een redelijk stabiele financiële situatie, met een consistent exploitatiesaldo en een stabiele autofinancieringsmarge.

De belangrijkste inkomstenbronnen zijn fiscale ontvangsten, zoals aanvullende personenbelasting (APB), waarin we bovengemiddeld scoren, vooral door een hogere belastbare basis (en dus niet door belastingtarieven).

Aan de uitgavenkant geven we minder uit per inwoner dan het Vlaamse gemiddelde, maar meer dan het gemiddelde van de Belfius-cluster waartoe we behoren. De grootste uitgavenposten zijn personeelskosten en werkingssubsidies.

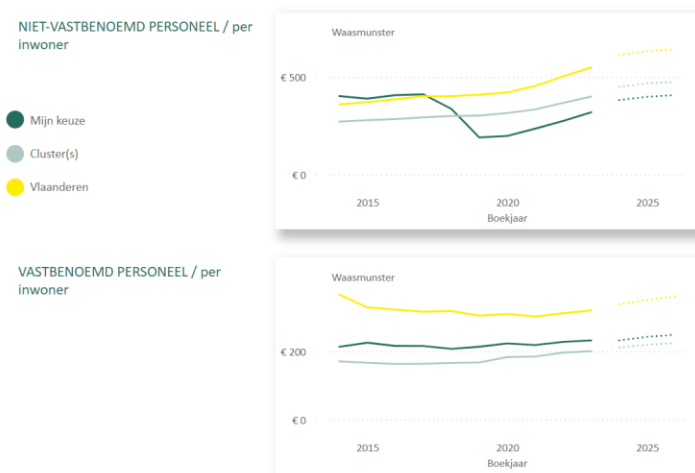
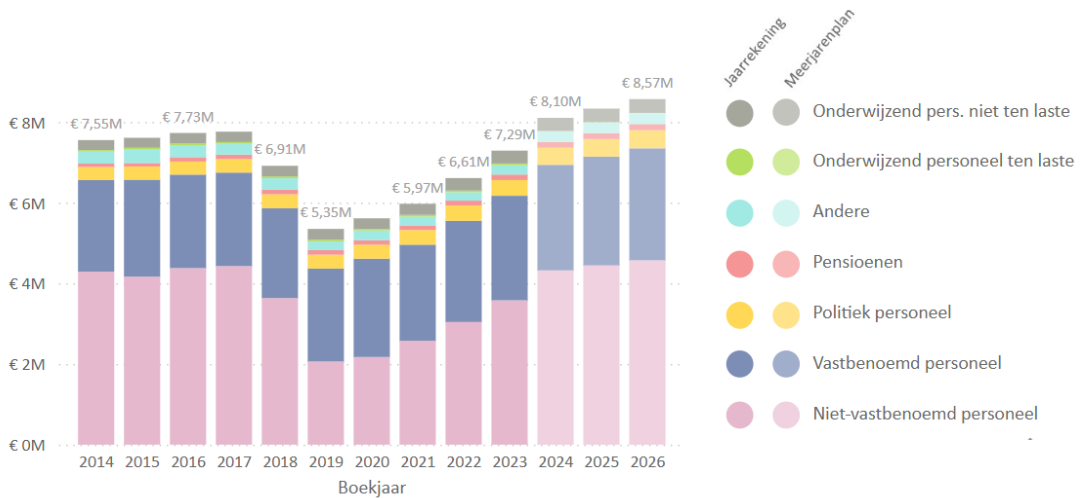
Toekomstige financiële uitdagingen kunnen voortkomen uit de vergrijzing van de bevolking, wat een impact kan hebben op de inkomsten uit APB. Een herziening van het huidige fiscale beleid en de bijbehorende reglementen om de financiële situatie verder te optimaliseren is het overwegen waard. De fiscaliteit moet als pakket moet worden herbekeken, en de herziening van reglementen die hierbij horen kan hier deel van uitmaken.

In het algemeen is Waasmunster financieel gezond.

Medewerkers

We starten de bespreking van het personeelsbeheer met een analyse van de uitgaven. We merken hierbij een algemeen stijgende tendens in uitgaven aan personeel. Deze tendens is uiteraard niet vreemd en in lijn met de gemiddelden op Vlaams- en op clusterniveau.

Vergelijken we de uitgaven met Vlaanderen en de cluster, dan merken we op dat Waasmunster relatief weinig uitgeeft (in euro/inwoner) aan personeel dat niet-vastbenoemd is. Vast benoemde medewerkers zorgen voor uitgaven hoger dan het clustergemiddelde, maar onder het Vlaamse niveau. De uitgaven aan politiek personeel liggen hoger dan het Vlaamse gemiddelde, maar in lijn met de cluster. Het is eigen aan kleinere gemeenten dat deze uitgaven gemiddeld iets hoger uitvallen.

Medewerkers

Doordacht personeelsbeleid

Ons personeelsbeleid is goed uitgewerkt en ondersteunt de medewerkers in het optimaliseren van de dienstverlening. Dit wordt onderbouwd door diverse HR-instrumenten zoals een personeelsplan, een functieboek en een duidelijk aanwezigheidsbeleid.

Specifieke beleidskeuzes zijn gemaakt, zoals de integratie van gemeente- en OCMW-diensten in een nieuw gebouw en het aantrekkelijk houden van de organisatie als werkgever, bijvoorbeeld door fietslease aan te bieden. Ondanks loonindexeringen die wegen op het budget, is ervoor gekozen om geen besparingen door te voeren, maar te investeren in personeel.

Een aantrekkelijke werkgever blijven is een belangrijk aandachtspunt dat verder moet worden uitgebouwd. Hoewel functies uiteindelijk ingevuld raken, verloopt dit proces soms moeizaam en is er vaak een beperkte keuze aan kandidaten. Het vergroten van de zichtbaarheid van de gemeente als aantrekkelijke werkgever kan helpen om dit probleem te verlichten. Daarnaast zijn functiewegingen essentieel om ervoor te zorgen dat posities correct worden beoordeeld en gecompenseerd, wat de concurrentiepositie van de gemeente op de arbeidsmarkt kan versterken.

Ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers

Medewerkers krijgen voldoende kansen om zich verder te ontwikkelen, en er is een jaarlijkse formele feedbackcyclus. Op sommige diensten en bij de decretale graden vinden deze feedbackgesprekken onvoldoende plaats.

Er is nog geen uniforme ondersteuning voor leidinggevenden, zoals opleidingen tot coachend leidinggeven.

We besteden aandacht aan het welzijn van medewerkers door middel van een preventieadviseur, vertrouwenspersoon, welzijnsbevragingen en teambuildingactiviteiten.

Het personeelsbeleid en de bijbehorende instrumenten worden regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd, bijvoorbeeld in reactie op loonindexeringen.

Infrastructuur

IT-infrastructuur

Het IT-beleid is zorgvuldig uitgewerkt. We hebben uitgebreide inspanningen geleverd om onze IT-systemen adequaat en veilig te beheren. Dit omvatte onder andere het opstellen van een IT-policy, het verbeteren van ICT-veiligheid en de optimalisatie van de dienstverlening.

Voorbeelden hiervan zijn:

- ✓ Een informatieveiligheidsplan.
- ✓ Beveiligde serverruimtes met badgesysteem.
- ✓ Netwerksegmentatie en toegangsbeheer per dienst.
- ✓ Verplichte wachtwoordbeleid en regelmatige informatieveiligheidscampagnes.
- ✓ Richtlijnen voor het gebruik van sociale media en het opslaan van documenten.

Naast IT-beveiliging is er ook aandacht voor de beveiliging van fysieke informatie, zoals afgesloten kasten voor HR-dossiers en het versnipperen van gevoelige documenten.

De organisatie heeft een gedetailleerd overzicht van de aanwezige IT-hardware en netwerkapparatuur. Problemen met IT-systemen kunnen door medewerkers gemeld worden via een ticketingsysteem, en dringende problemen kunnen direct worden gecommuniceerd via telefoon of e-mail.

Hoewel er maatregelen zijn genomen om IT-systemen te beschermen tegen onverwachte gebeurtenissen, zoals back-ups op een andere locatie, ontbreekt er momenteel nog een volwaardig bedrijfscontinuïteitsplan. Dit plan zou prioriteiten moeten vastleggen voor het herstel van IT-systemen na een groot incident.

Het IT-beleid wordt regelmatig geëvalueerd en aangepast, bijvoorbeeld na IT-veiligheidsaudits door externe firma's en op basis van incidenten. De organisatie stuurt het beleid bij waar nodig, zoals de verstrenging van het wachtwoordbeleid en netwerksegmentatie.

Infrastructuur

Facilities

We beheren onze facilitaire middelen op operationeel niveau adequaat. Er is aandacht voor veiligheid, zoals toegangsbeveiliging via een badgesysteem, camerabewaking, alarmsystemen en afsluitbare kasten.

Hoewel het operationele beheer goed is, is er zeker ruimte voor een meer strategisch langetermijnbeleid voor facilitaire middelen. Er is verbetering mogelijk door bijvoorbeeld het ontwikkelen van een patrimoniumbeheersplan en een aankoopstrategie voor facilitaire werkmiddelen.

We beschikken over inventarissen voor voertuigen, technische apparatuur, en uitleenmateriaal, wat helpt bij het bewaken van risico's zoals tijdige vervanging. Ook zijn er duidelijke overzichten van materialen en verzekeringen.

Interne facilitaire meldingen worden goed opgevolgd via een ticketingsysteem, waardoor medewerkers snel en correct geholpen worden.

We stellen op een systematische manier partners aan voor de uitvoering van opdrachten. Het aankoopproces kan worden verbeterd door het invoeren van een formele aankoopprocedure en het gebruik van bestelbonnen.

Het lokaal bestuur evalueert regelmatig de wijze waarop met facilitaire middelen wordt omgegaan en past dit aan waar nodig.

Infrastructuur

Conclusie

IT-Infrastructuur: Waasmunster heeft een goed uitgewerkt IT-beleid met een sterke focus op IT-veiligheid, waarbij maatregelen zoals een informatieveiligheidsplan, beveiligde serverruimtes, en een strikt wachtwoordbeleid zijn ingevoerd. Ondanks de aandacht voor beveiliging, ontbreekt er echter een volledig bedrijfscontinuïteitsplan, wat essentieel is om de IT-systemen snel te kunnen herstellen na een groot incident. Bovendien kan de opvolging van ICT-uitgaven worden verbeterd door specifiekere rapportage en budgetopvolging.

Facilities: Het operationele beheer van facilitaire middelen in Waasmunster is adequaat, met nadruk op veiligheid en een systematische aanpak voor het beheer van partners en inventarisatie. Er is ruimte voor een strategisch langetermijnbeleid voor facilitaire middelen, wat kan worden aangepakt door het ontwikkelen van een patrimoniumbeheersplan en een formele aankoopprocedure.

Interne analyse

Als organisatie hebben we in de afgelopen jaren een solide basis gelegd om onze gemeentelijke diensten efficiënt en effectief te laten functioneren. Het opstellen van ons meerjarenplan is een belangrijk proces dat door alle diensten breed gedragen wordt. De betrokkenheid van onze medewerkers bij de ontwikkeling en uitvoering van dit plan is groot, wat ons in staat stelt om gezamenlijk onze strategische doelstellingen te behalen.

Op het vlak van structuur en processen is er veel vooruitgang geboekt, vooral door de succesvolle integratie van het OCMW in de gemeentelijke werking. Deze integratie heeft ons nieuwe mogelijkheden geboden om efficiënter te werken, maar we beseffen dat een herwerking van ons organogram nodig is om deze efficiëntiewinsten ten volle te benutten.

De relatie met onze politieke actoren is sterk, ondersteund door duidelijke afspraken en een goede samenwerking. Toch erkennen we dat onze positie als relatief kleine gemeente in het Waasland ons kwetsbaar maakt, vooral in onze afhankelijkheid van intercommunales. We blijven proactief zoeken naar samenwerkingsverbanden die ons helpen om onze gemeentelijke doelen te bereiken en onze dienstverlening te versterken.

Financieel staan we er stabiel voor, maar we zien uitdagingen aan de horizon. De toenemende vergrijzing van onze bevolking en onze afhankelijkheid van belastingen zoals de aanvullende personenbelasting vragen om voortdurende optimalisatie van ons financieel beleid. Op personeelsgebied merken we dat het kwalitatief invullen van vacatures moeilijker wordt, wat vraagt om een versterking van onze aantrekkelijkheid als werkgever en een meer strategische benadering van functiewegingen.

Op het gebied van infrastructuur en IT hebben we belangrijke stappen gezet, maar er is ruimte voor verbetering. De digitalisering van onze diensten moet verder worden doorgezet, en ook onze facilitaire middelen vragen om een meer strategische lange termijnbenadering om toekomstbestendig te blijven. Onze IT-infrastructuur is veilig en betrouwbaar, maar het ontwikkelen van een volwaardig bedrijfscontinuïteitsplan is een aandachtspunt.

Al met al biedt deze interne analyse ons waardevolle inzichten in waar we momenteel staan als organisatie. We hebben sterke fundamenten, maar er zijn verschillende gebieden waarop we verder kunnen groeien en ontwikkelen. Door deze uitdagingen aan te pakken en onze sterke punten te benutten, kunnen we ervoor zorgen dat Waasmunster niet alleen vandaag maar ook in de toekomst een effectieve, efficiënte en duurzame organisatie blijft die klaar is om aan de behoeften van onze burgers te voldoen.